

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Факультет економіки, управління та інженерії
Кафедра економіки та фінансів

**“ОСНОВИ СТРАХОВОЇ СПРАВИ”
МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ (ІНДИВІДУАЛЬНОЇ) РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ
СТУДЕНТІВ
денної та заочної форми навчання
Спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

ОС «Бакалавр»

Мукачєво

МДУ 2021

УДК 336
ББК65.053.011

Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою Мукачівського державного університету протокол № від 2021 р.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри економіки та фінансів протокол № 6 від 09.11.2021 р.

Укладач

Братюк В.П. –к.е.н., доц. кафедри фінансів МДУ.

Рецензент

Хаустова К.М. - доцент кафедри менеджменту МДУ.

У 64 Братюк В.П. Основи страхової справи: методичні матеріали для забезпечення самостійної (індивідуальної) роботи з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / укладач Братюк В.П. – Мукачево: МДУ, 2021. - 51 с. (1,9 др.арк)

Методичні рекомендації містять передмову, методичні вказівки щодо забезпечення самостійної роботи студентів, зміст самостійної роботи з дисципліни “Основи страхової справи”, теми рефератів, тести до семінарських занять, питання для самоконтролю до ПМК, а також список літератури.

© МДУ, 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ	6
ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	7
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	9
ТЕСТИ ДЛЯ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	9
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ (ІНДИВІДУАЛЬНОЇ) РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ „ОСНОВИ СТРАХОВОЇ СПРАВИ”	23
ТЕМИ РЕФЕРАТІВ	26
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	27
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	31
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	33
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	46

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна “ Основи страхової справи ” входить до переліку компонент ОПШ “Фінанси і кредит”

Мукачівського державного університету для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ступінь «Бакалавр», галузі знань 07 «Управління і адміністрування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

«Основи страхової справи» – це обов'язкова навчальна дисципліна циклу професійної підготовки бакалаврів галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування».**

Програмою передбачено вивчення дисципліни «Основи страхової справи» в 2-му семестрі для денної форми навчання. Зміст курсу (дисципліни) є доступним для студентів й розрахований на засвоєння його кожним студентом спеціальності «Фінанси і кредит». Основним завданням викладача є формування у студентів економічних знань, надання їм практичної спрямованості та формування вміння використовувати їх у практичній діяльності. Загальними завданнями оцінювання є: визначення рівня навчальних досягнень студентів; стимулювання їх мотивації до здобуття знань; визначення рівня здібностей студентів, їх потреби у додатковому навчанні; виставлення відповідної оцінки.

Економіка ринкового типу, яка формується в Україні, неможлива без розвитку сфери страхування. Брак спеціалістів, добре обізнаних у страхуванні, приводить на макрорівні до нерозуміння і неврахування його ролі в економічному і соціальному розвитку країни. Звідси - поява неадекватних законодавчих і нормативних актів у сфері страхування; помилок в оподаткуванні страховиків, у регулюванні організації їх фінансів; занадто повільне входження в міжнародний простір в галузі страхування.

На рівні страхових компаній недостатній професіоналізм персоналу в галузі страхування приводить до прикрих помилок у стратегії і практиці поведінки на ринку, до розробки неякісних страхових продуктів, до розрахунків недостатньо обґрунтованих страхових тарифів, укладання непрофесійних договорів перестрахування.

Отже, потреба у кваліфікованих фахівцях у галузі страхування є очевидною як на макро-, так і на мікрорівні. Саме тому дисципліну " Основи страхової справи" віднесено до нормативних навчальних дисциплін.

Мета вивчення дисципліни — послідовне формування у студентів базових знання, особливих положень теорії і практики страхування фізичних і юридичних осіб.

Завдання курсу:

У процесі викладання дисципліни реалізуються такі завдання:

- з'ясування об'єктивної необхідності сутності і ролі страхування в умовах переходу до економіки ринкового типу;

- висвітлення організації, шляхів розвитку страхового ринку і державного регулювання страхової діяльності;

- розгляд умов особового страхування, страхування майна, страхування відповідальності, перестрахування з позиції вітчизняного та зарубіжного досвіду;

- вивчення особливостей і шляхів поліпшення фінансової діяльності страховиків.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен мати сучасне уявлення та **знати** про послуги, що їх пропонують страхові компанії юридичним та фізичним особам в умовах ринкових відносин, вміти використовувати набуті знання в різних ситуаціях.

Студенти повинні вміти:

◆ оперувати основними економічними поняттями курсу;

◆ зводити, групувати первинну інформацію;

◆ правильно використовувати різні методи аналізу в залежності від мети дослідження.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

Загальні компетентності (ЗК) визначені стандартом вищої освіти спеціальності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Фахові компетентності спеціальності (СК) визначені стандартом вищої освіти спеціальності:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро - та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку

СК 15. Здатність застосовувати різні методи оцінки ризиків, як за різними об'єктами страхування, так і за окремими господарськими та фінансовими операціями.

Програмні результати навчання:

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР 24. Використовувати у практичній діяльності методи оцінки ризиків, як за різними об'єктами страхування, так і за окремими господарськими та фінансовими операціями.

Знання та навички, набуті під час вивчення даного курсу, будуть корисними при вивченні наступних навчальних дисциплін, написанні курсових та випускних магістерських робіт, а також у подальшій професійній діяльності.

Практичне заняття — форма навчального заняття, під час якого студенти детально вивчають окремі теоретичні положення навчальної дисципліни та набувають вмінь і навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичного заняття, як правило, ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі — тестах для виявлення ступеня опанування студентами необхідних теоретичних положень, завданнях різної складності для розв'язання їх на занятті. Практичні заняття провадяться наступним чином:

1. Вступне слово викладача (мета заняття, основні проблеми, що розглядатимуться).
2. Коротке опитування.
3. Самостійне виконання завдань.
4. Аналіз типових помилок.

Під час практичних занять провадяться ділові ігри, тематика яких пов'язана з конкретними проблемами страхування або з прикладними питаннями здійснення страхового бізнесу, може містити завдання ситуаційного моделювання з актуальних проблем страхування та ін.

Підготовка до практичних занять потребує ґрунтовної теоретичної і практичної самостійної підготовки студента. При проведенні цих занять студенти можуть виконувати самостійну роботу як індивідуально, так і невеликими групами.

Семинарське заняття — форма навчального заняття, на якому відбувається обговорення попередньо визначених питань, до яких студенти готують тези виступів, реферати. Все це потребує певної самостійної роботи. На кожному семінарському занятті викладач оцінює виступи студентів, активність у дискусії, уміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо.

Семинар є одним з основних видів практичних занять і ефективним засобом розвитку студентів культури наукового мислення. Викладач у ході семінарського заняття може вирішувати такі завдання: повторення та закріплення знань; контроль знань; педагогічне спілкування, творча співпраця узагальнення і оцінювання знань студентів.

Мета семінарів при вивченні дисципліни „Страхування” – ознайомлення студентів з особливостями самостійної роботи з літературою, першоджерелами з дисципліни та методикою їх опрацювання, підготовка до написання рефератів, формування навичок участі колективних заходах – навчальних прес-конференціях, круглих столів, дискусіях.

Реферат — форма роботи цікава і поліваріантна. Її використання потребує значної попередньої роботи як студентів, так і викладачів. До того ж у ході самого заняття важливо створити умови, які б стимулювали процес творчості, дискусії.

Дискусія є однією з найпоширеніших форм семінарського заняття. Мета дискусії - виявити відмінності в розумінні питання і у творчій суперечці установити істину, прийти до спільної точки зору. Змістовна самостійна підготовка студента у цьому разі — накопичення необхідних знань з теми. Дискусія збагачує зміст вже відомого студентам матеріалу, допомагає його впорядкувати і закріпити.

Прес-конференція застосовується і виправдовує себе, як правило, тоді, коли йдеться про семінар, на якому розглядаються складні теоретичні проблеми, категорії та формування.

Особливості побудови семінару у цьому випадку такі: група складає запитання щодо проблеми, авторів найбільшої кількості питань зараховують до учасників прес-конференції; автори найцікавіших запитань займають місця за столом учасників і задають запитання групі

Механізм проведення прес-конференцій достатньо традиційний. Важливо обмеження часу, оскільки буде втрачена динаміка і весь семінар "розвалиться". Ця форма цікава для студентів, тут може виявитись їх самостійність і творчість, але коригуюча і оцінююча роль належить викладачеві.

У практиці викладання дисципліни „Страхування” будуть застосовуватися поєднання таких видів семінарських занять:

- 1) семінар запитань і відповідей;
- 2) семінар — розгорнута бесіда, яка передбачає ґрунтовну підготовку студентів з питань;
- 3) семінар, що передбачає усні відповіді студентів з наступним їх обговоренням;
- 4) семінар — дискусія за принципом "круглий стіл", "презентація";
- 5) семінар, що передбачає обговорення письмових рефератів студентів та їх оцінювання;
- 6) семінар — конференція, робота з малими групами;
- 7) семінар — вирішення проблемних завдань, конкретних ситуацій;
- 8) семінар — прес-конференція;
- 9) семінар — "мозкова атака".

Плани практичних та семінарських занять

Семінарське та практичне заняття 1

Тема 1.

ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ, СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ ТА РОЛЬ СТРАХУВАННЯ

Історичні витоки страхування

Необхідність страхового захисту та його форми

Література [1-10, 12-18, 28-31, 34-36, 49, 51]

Семінарське та практичне заняття 2

Тема 2.

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ СТРАХУВАННЯ

Страхування як економічна категорія

Поняття страхового фонду

Цілі, завдання страхування

[Принципи та функції страхування](#)

[Страховий інтерес.](#)

[Роль та значення страхування в системі економічних відносин](#)

[Контрольні запитання](#)

Література [1-10, 12-18, 28-31, 34-36, 49, 51]

Семінарське та практичне заняття 3

Тема 3.

Основні поняття і терміни, використовувані у страхуванні

Поняття, види, класифікація та оцінка ризику

Основні поняття в страхуванні, що визначають загальні умови страхування.

Терміни, пов'язані з процесом формування та витрачання коштів страхового фонду

Література [1-10, 12-18, 28-31, 34-36, 49, 51]

Семінарське та практичне заняття 4

Тема 4.

КЛАСИФІКАЦІЯ СТРАХУВАННЯ

Поняття класифікації, значення та критерії класифікації.

Класифікація за формою проведення.

Обов'язкове та добровільне страхування.

Класифікація за об'єктом страхування і родом небезпеки.

Галузі страхування.

Класифікація за способом розрахунку страхової виплати.

Системи страхової відповідальності: дійсної вартості, "першого ризику", пропорційної відповідальності, дробової частини, граничної відповідальності, відновлювальної вартості, "нове застарє".

Література [1-10, 12-18, 28-31, 34-36, 49, 56, 72]

Семінарське та практичне заняття 5

Тема 5.

РИНОК СТРАХУВАННЯ

Поняття і функції страхового ринку

Структура страхового ринку

Страхові послуги, як товар страхового ринку

Література [1-10, 12-18, 21, 24-31, 37-43, 47-52]

Семінарське та практичне заняття 6

Тема 6.

Правові основи діяльності страхових організацій

Організаційні форми діяльності страхових організацій

Законодавчі основи діяльності страхових організацій

Договір страхування і його супровід

Література [1, 16-18, 33-35, 39, 47-52, 55-56, 61]

Семінарське та практичне заняття 7

Тема 7.

Страхове право України: поняття, завдання, принципи

Поняття страхового права

Завдання страхового права

Принципи функціонування страхового права

Література [1-10, 12-18, 28-31, 34-36, 49, 51]

Семінарське та практичне заняття 8

Тема 8.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Необхідність і призначення державного регулювання страхової діяльності.

Вітчизняне страхове законодавство, його структура та характеристика окремих складових .

Орган нагляду за страховою діяльністю в Україні та його функції

Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.

Література [1-14, 16-18, 33-35, 37-42, 47-50, 55-56]

Семінарське та практичне заняття 9

Тема 9.

СТРАХОВІ РИЗИКИ І ЇХ ОЦІНЮВАННЯ

Поняття, види, характеристика ризиків та їх класифікація

Сутність оцінювання ризиків та зміст актуарних розрахунків в страхуванні Показники страхової статистики і їх місце в оцінці ризиків

Страхові тарифи і страхові премії, їх види та методика розрахунків для різних видів страхування.

Принципи управління страховими ризиками. Зміст ризик-менеджменту у страхуванні.

Література [12-18, 21, 27-36, 46, 49, 53-58, 64]

Семінарське та практичне заняття 10

Тема 10.

Види страхування

Характеристика сучасних видів страхування

Особливості видів страхування в сучасних умовах

Міжнародний досвід

Література [1-10, 12-18, 21, 24-31, 37-43, 47-52]

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Позааудиторна робота з дисципліни потребує від студента щоденної самостійної роботи, яка виконується за завданнями викладача. Це завдання з підготовки до аудиторних занять, пошуково-аналітична та наукова робота. Всі завдання розроблені так, щоб у процесі їх виконання безперервно поглиблювалися знання, розвивалося мислення, формувалися вміння танавички.

Мета самостійної роботи з дисципліни “Основи страхової справи” - не тільки поглибити і закріпити знання та вміння, які студент здобуває на лекціях і семінарах, а й сприяти розвитку творчого потенціалу студента і реалізації професійних навичок.

Завдання мають як індивідуальний, так і груповий характер, оскільки реальні професійні умови здебільшого ґрунтуються на роботі в колективі.

Формами проведення самостійної роботи є пошук та огляд наукових джерел за заданою проблематикою, формулювання понять, глосарію; виконання домашніх завдань до практичних занять, підготовка до семінарських занять різних видів.

Також доцільно використовувати такі форми самостійної роботи:

- аналітичний розгляд наукової публікації;
- підготовка презентації: вибір студентом певної теми або проблеми для презентації та висловлення свого бачення, розуміння або нерозуміння цієї проблеми;
- підготовка аналізу конкретної ситуації у страховому бізнесі, підготовка до ситуаційних вправ;
- підготовка до ділової гри, рольової або командної;
- підготовка групового проекту;
- практикум з навчальної дисципліни, тренінгові програми з використанням програмного забезпечення.

Науковою роботою займаються студенти, які мають здібності до аналітичної, творчої роботи. Такі студенти беруть участь у наукових конференціях, олімпіадах, наукових семінарах, виконують завдання в межах наукових досліджень кафедр; працюють у наукових гуртках. У творчій самостійній роботі студент керується рекомендаціями, порадами викладача, конкретними завданнями щодо виконання окремих видів діяльності.

[Тести для семінарських та практичних занять](#)

ТЕСТ №1 (Тема 1-3)

1. Які ознаки найбільше повно характеризують страховика?

А. Це суб'єкт підприємництва у формі господарського товариства зі статутним фондом не менше 10 млн. євро, оплаченим грошима.

Б. Це суб'єкт підприємництва зі статутним фондом не менше 1,0 млн. євро. В. Це суб'єкт підприємництва зі статутним фондом не менше 100 тис. євро. Г. Це фінансова установа, що має ліцензію на необхідні види страхування.

2. Що таке комерційне страхування?

А. Це фінансовий механізм для компенсації матеріальних збитків, нанесених страхувальнику, їм самим за рахунок його власних засобів, накопичених заздалегідь, через товарно-грошові відносини з іншими суб'єктами підприємництва, підприємствами й організаціями.

Б. Це захист майнових інтересів заздалегідь визначених осіб, що постраждали в результаті настання обговорених подій за допомогою заздалегідь обговорених виплат з позабюджетних чи бюджетних страхових фондів, створених через товарно-грошові відносини.

В. Це фінансовий механізм для передачі клієнтами своїх ризиків страховику, що на договірній основі компенсує нанесений його клієнту збиток зі страхового фонду, створюваного страховиком зі страхових платежів клієнтів, що вступили з ним у товарно- грошові відносини і, що купили в нього особливий вид товару - страхові послуги.

Г. Це законний спосіб одержання будь-якою особою компенсації в обсязі збитку, нанесеного його майну, здоров'ю, а також і збитку, нанесеного третім особам у результаті його діяльності, зі спеціальних фондів, створених шляхом установлення товарно-грошових відносин.

3. Товариство взаємного страхування - це:

А. Страхова компанія у формі акціонерного товариства.

Б. Корпорація (об'єднання) будь-яких різних комерційних фірм і організацій.

В. Об'єднання, учасники якого зв'язані загальною діяльністю, не зв'язаною з добуванням прибутку і наявністю товарно-грошових відносин.

Г. Кілька страхових компаній, об'єднаних у перестраховальний пул, що не здійснює підприємницької діяльності..

Д. Добровільне об'єднання осіб, що мають загальні (чи однотипні) страхові інтереси і є співвласниками полісів взаємних зобов'язань по покриттю обговорених збитків.

4. Зобов'язання сторін, передбачені в договорі добровільного страхування:

- А. Виконуються відповідно до правил страхування і змістом договору страхування.
- Б. Дають страхувальнику право одержати страхові виплати від страховика в будь-якомуобсязі.
- В. Виконуються в строгій відповідності з договором страхування і законодавством.
- Г. Визначаються і виповнюються по розсуду сторін договору страхування.

5. Обов'язкове соціальне страхування - це:

- А. Діяльність, що виконується за договором страхування між страхувальником і державою зарахунок останньої.
- Б. Захист застрахованих за рахунок виплат з обов'язкових страхових фондів, сформованих з коштів працівників, роботодавців та держави.
- В. Страхування відповідно до законодавчих актів держави за рахунок державних бюджетних коштів.
- Г. Спосіб одержання державою страхових виплат від страховика в безумовному порядку.

6. Самострахування - це:

- А. Діяльність, що виконується за договором страхування між страхувальником і державою.
- Б. Страховий захист страхувальника за рахунок його власних фондів.
- В. Страхування, здійснюване відповідно до законодавчих актів держави, а умови його здійснення встановлюються Кабінетом Міністрів України.
- Г. Спосіб одержання страхового відшкодування від страховика в безумовному порядку.

7. Основними призначеннями страхування є:

- А. Захисне та демографічне.
- Б. Захисне та накопичувально-інвестиційне.
- В. Інвестиційне, розподільче, розвитку операцій на міжнародному фінансовому ринку.
- Г. "А" та "В" разом узяті.

8. Головне призначення страхування - це:

- А. Забезпечення безперервності процесу економічного розвитку суспільства.
- Б. Забезпечення безперервності процесу соціального розвитку суспільства.
- В. Забезпечення безперервності процесу виробництва матеріальних благ.
- Г. "А" та "Б" разом узяті.

*** - можливо декілька правильних відповідей на одне питання.**

9. Інвестиційна діяльність страховика в першу чергу визначається:

- А. Необхідністю цілком виконати страхові зобов'язання перед його клієнтами, наприклад, при довгостроковому страхуванні життя.
- Б. Прагненням дістати найбільший прибуток на користь хазяїнів страховика.
- В. Ризиком можливого знецінювання створених страхових фондів в результаті проявів нестабільності фінансової системи країни.
- Г. Бажанням максимально розвинути напрямки страхової діяльності.

10. Захисне призначення страхування реалізується:

- А. Шляхом забезпечення фінансового захисту страхувальника від можливої шкоди, майнових збитків і втрат, які фактично виникли внаслідок настання випадків, передбачених в договорі страхування.
- Б. За допомогою наступної компенсації будь-яких випадково виниклих збитків і втрат.
- В. Шляхом компенсації прямих збитків на заздалегідь обговорених умовах.
- Г. Компенсацією обговорених заздалегідь непрямих збитків.

11. Об'єкт страхування - це:

- А. Майно, життя, здоров'я, працездатність, пенсія і відповідальність особи.
- Б. Страховий інтерес фізичної чи юридичної особи, що не суперечить закону.
- В. Майновий інтерес, пов'язаний з володінням, чи розпорядженням користуванням майном.
- Г. "А" та "В" разом узяті.

12. Страхувальником може бути:

- А. Будь-яка фізична особа.
- Б. Будь-яка дієздатна фізична особа.
- В. Будь-яка юридична особа.
- Г. Особа по пп. Б та В, що володіє законним страховим інтересом.

13. Застрахований - це:

- А. Особа, страховий інтерес якого застрахований іншою особою - страхувальником, що уклав зі страховиком договір страхування.
- Б. Підприємство, що застрахувало своє майно.
- В. Особа, щодо страхування якої за її згодою іншою особою - страхувальником укладений договір особистого страхування.
- Г. Потерпіла особа, що повинна одержати страхову виплату.

14. Одержувач страхової виплати по договору страхування, іншому ніж договір особистого страхування, визначається відповідно до:

А. Договору страхування. Б. Бажання страховика.
В. Вимоги чинного законодавства.
Г. Вимоги страховальника, за умови зазнання збитків одержувачем у результаті настання страхового випадку.

Д. "А", "В" та "Г" разом узяті.

15. Страхова сума - це:

А. Реальні витрати страховальника. Б. Фактичні витрати страховика.
В. Імовірність утрат страховальника.
Г. Максимально планована сума виплати при виникненні страхового випадку.

16. Страхове відшкодування - це:

А. Реальні витрати страховальника. Б. Фактичні витрати страховика.
В. Максимально планована сума виплати при виникненні страхового випадку.

17. Ставка страхової премії при добровільному страхуванні визначається:

А. За згодою сторін договору страхування.
Б. По статистичним даним, з урахуванням особливостей об'єктів, що страхуються, та їх ризиків, а також попиту/пропозиції на дану страхову послугу.

В. За принципом ринкової ціни на страхову послугу.

Г. За вимогою страховика по встановленому в його правилах базовому страховому тарифу.

18. Яке призначення франшизи в договорі страхування?

А. Уникнути додаткового ризику страховальником.
Б. Зменшити витрати страховика на виплати по невеликих збитках, що можуть бути нанесені об'єкту страхування.

В. Це умова постійного перебування застрахованого об'єкта в стані небезпеки.

Г. Це правило, по якому страховик заплатить максимальну суму страхового відшкодування.

19. Франшиза, встановлена в договорі страхування:

А. Збільшує вартість страхового полісу.
Б. Знижує розмір конкретного страхового тарифу.
В. Має властивість накопичуватися від одного страхового випадку до іншого. Г. Завжди відраховується з обсягу нанесеного збитку.

20. Інвестиційна функція реалізується страховиком:

А. Шляхом прямих інвестицій створених страхових резервів. Б. Через фінансових посередників.
В. З застосуванням безпосереднього кредитування інших суб'єктів підприємництва. Г. По розсуду виконавчої дирекції страховика.

Г. Виконавчою дирекцією страховика тільки по напрямкам, встановленим чинним законодавством.

ТЕСТ №2 (Теми 4-7)

1. Обов'язкове страхування - це:

А. Діяльність, що виконується за договором страхування між страховальником і державою. Б. Страховий захист страховальника за рахунок бюджетних державних фондів.

В. Страхування, що здійснюється відповідно до законодавчих актів держави, а умови його здійснення встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Г. Спосіб одержання страхового відшкодування від страховика в безумовному порядку.

2. Страхова компанія може здійснювати обов'язкове страхування:

А. На підставі рішення Загальних зборів засновників страховика. Б. При наявності відповідної Постанови Кабінету Міністрів.

В. При наявності ліцензії на подібний вид добровільного страхування і досвіду роботи в ньому 3 роки.

Г. Після одержання відповідної ліцензії на даний вид обов'язкового страхування.

3. Ризик, прийнятий на добровільне страхування, повинен бути: А. Випадковим, ненавмисним і ймовірним з боку страховальника. Б. Бути очевидним до моменту видачі поліса.

В. Визначатися законодавчими актами держави.

Г. Випадковим і ненавмисним в першу чергу з боку страхової компанії.

4. Що буде в першу чергу застраховано Страховиком по системі дійсної (повної) вартості?

А. Особистий новий житловий будинок. Б. Старий сімейний рояль.

В. Старий автомобіль.

Г. Старий гараж, що планується під реконструкцію.

5. Принцип граничної сумлінності означає:

А. Юридично і фінансово обґрунтовану зацікавленість страховальника в страхуванні. Б. Можливість оцінки об'єкта страхування за згодою сторін договору страхування.

В. Обов'язок страховика ознайомити страховальника з умовами страхування та обов'язок страховальника повідомляти страховику всю інформацію, що має пряме відношення до об'єкта страхування і його

ризиків при укладанні договору страхування і на всіх етапах його виконання.

М. Право страховика відмовити у виплаті страхового відшкодування.

6. Принцип страхового інтересу означає:

А. Наявність відповідного правовим нормам майнового інтересу страхувальника досхоронності об'єкта страхування.

Б. Можливість оцінки страхової вартості об'єкта страхування за згодою сторін.

В. Наявність об'єктивного й однозначного критерію кількісної оцінки обсягу майнового інтересу страхувальника на етапі укладання договору страхування.

Г. Наявність ймовірної і випадкової першопричини виникнення страхового випадку. Д. Перше, третє і четверте одночасно.

7. Принцип суброгації припускає:

А. Право страховика, що виплатив страхове забезпечення по полісу особистого страхування, зажадати відшкодування виплати від прямого винуватця в обсязі нанесеної шкоди.

Б. Право страховика, що виплатив страхове відшкодування по будь-якому страховому полісу, зажадати відшкодування виплати прямим винуватцем збитку в обсязі виплати.

В. Право страховика, що виплатив страхове відшкодування по полісу майнового страхування, зажадати відшкодування виплати прямим винуватцем збитку в обсязі виплати.

Г. Право страховика, що виплатив страхове відшкодування по полісу майнового страхування, зажадати відшкодування збитку з його прямих винуватців у повному обсязі.

Д. Одночасно перше і четверте.

8. Головна причина (першопричина) страхового випадку повинна визначатися:

А. Нормативними актами міністерств і відомств. Б. По розсуду страхувальника.

В. Як головна причина настання страхового випадку, що наносить можливу шкоду, поза залежністю від волі і бажання сторін.

Г. Як страховий ризик, зазначений в страховому полісі. Д. Третє і четверте одночасно.

9. Принцип сприяння (контрибуції) стверджує:

А. Будь-який страховик, що одержав звістку про настання страхового випадку по його полісу, має право звернутися до інших страховиків для спільного покриття отриманих збитків.

Б. Будь-який страховик, що виплачує відшкодування по об'єкту, що застрахований у декількох страховиків одночасно, має право звернутися до них з вимогою спільного пропорційного покриття збитків.

В. Усі страховики, що одночасно прийняли однакові ризики різних страхувальників, мають право звернутися до них, вимагаючи спільного пропорційного покриття збитків.

Г. Будь-який страховик, що виплачує відшкодування по тому самому об'єкті, що застрахований від однакових ризиків у декількох страховиків одночасно, має право звернутися до цих страховиків з вимогою спільного пропорційного покриття збитків.

10. Принцип відшкодування реалізується без обмежень:

А. При особистому страхуванні і страхуванні відповідальності за нанесення шкоди особистості.

Б. При майновому страхуванні.

В. При страхуванні відповідальності за нанесення шкоди майну і майновому страхуванню. Г. У будь-яких випадках, наведених вище.

11. Страхові правовідносини відносяться до:

А. Цивільно-правовим відносинам. Б. Зобов'язального права.

В. Господарчого права.

Г. Праву власності.

Д. Перше і друге.

12. Страхове зобов'язання на користь третьої особи означає:

А. Юридично і фінансово обґрунтовану зацікавленість страхувальника в страхуванні. Б. Можливість одержання страхової виплати спадкоємцем померлого страхувальника.

В. Необхідність вказівки в договорі страхування вигодонабувача (одержувача страхової виплати) й умов одержання їм належної суми.

Г. Право потерпілої особи одержати суму по договору страхування відповідальності іншої особи - винуватця без подачі позовної претензії на адресу цього винуватця нанесення потерпілому збитку чи шкоди.

Д. Усе перераховане вище

13. Складовими страхового зобов'язання є:

А. Договір страхування чи страховий поліс, оформлений відповідно до вимог закону. Б. Умова, що виникає при наявності визначених юридичних фактів і правовідносин.

В. Зобов'язання страхувальника оплатити визначену вартість страхового полісу страховику. Г. Право страховика відмовити у виплаті страхового відшкодування в обговорених випадках. Д. Усе перераховане вище.

14. В Україні встановлені наступні форми страхування:

А. Письмовий договір страхування. Б. Усний договір страхування.

В. Добровільне й обов'язкове страхування. Г. Державне страхування.

Д. Проїзний квиток, товарна накладна, багажна квитанція.

15. Майно застраховано повністю по системі дійсної вартості. Страхова сума 10000 грн. Безумовна франшиза 10% (від страхової суми). Прямий збиток 3000 грн. Сума страхового відшкодування становить:

А. 10.000 грн. Б. 3.000 грн. В. 2.000 грн.

16. Майно застраховано по системі першого ризику (застраховано прямий збиток повністю, а непрямий - не більше 30% від прямого). Загальна страхова сума 4000 грн. Безумовна франшиза - 5% (від страхової суми). Прямий збиток 1000 грн. Непрямий збиток 400 грн. Сума страхового відшкодування становить:

А. 1400 грн. Б. 1200 грн. В. 1100 грн.

17. Майно вартістю 5000 грн. застраховано по системі першого ризику. Страхова сума 3000 грн. Безумовна франшиза 5% (від страхової суми). Прямий збиток 4150 грн. Сума страхового відшкодування становить:

А. 4000 грн. Б. 3000 грн. В. 2850 грн.

18. Майно застраховано по пропорційній системі. Страхова сума 2000 грн. Реальна вартість 4000 грн. Умова франшиза 10% (від страхової суми). Прямий збиток 3000 грн. Сума страхового відшкодування становить:

А. 3000 грн. Б. 2000 грн. В. 1500 грн.

19. Майбутній річний дохід застраховано за системою граничної відповідальності. Середній рівень річного доходу по даних за 5 років склав 10000 грн. Реально отримано за рік 7000 грн. Коефіцієнт покриття збитку 50%. Безумовна франшиза 10% (від середнього рівня річного доходу за 5 років). Сума страхового відшкодування становить: **А. 4.000 грн. Б.**

3.000 грн. В. 1.000 грн.

20. Обладнання застраховано по системі відновлювальної (відбудовної) вартості. Страхова сума 20.000 грн. Повна (реальна) вартість обладнання 40.000 грн. Безумовна франшиза 5% (від страхової суми). Прямі витрати на відновлення становлять 10.000 грн. Сума страхового відшкодування при відновленні майна до попереднього стану становить: **А.**

19.000 грн. Б. 9.000 грн. В. 4.500 грн.

21. На визначеному періоді страхування один і той же ризик одного майнового об'єкту можна багаторазово страхувати:

А. До повної реальної вартості майна по будь-якій системі страхування.

Б. До повної реальної вартості майна тільки по системі першого ризику або по системі граничної відповідальності.

В. До повної реальної вартості майна тільки по системі відновлювальної вартості "нове застарє".

Г. Варіант "А" за виключенням системи "нове за старє" та граничної відповідальності.

ТЕСТ №3 (Тема 9: Страхові ризики та їх оцінювання)

1. Структура нетто-ставки при майновому страхуванні включає:

А. Ризиковий внесок.

В. Гарантійну надбавку.

С. Ощадний внесок.

Д. Усі перераховані вище компоненти.

Е. Перше і друге разом.

2. Для заданої кількості об'єктів страхування $N_d=1000$, кількості страхових випадків $N_b=100$, середньої страхової суми об'єкта $S_o=2000$ грн і середньої суми страхового відшкодування на 1 об'єкт $S_b=1000$ грн. величина нетто-ставки страхового тарифу складає:

А. 5%.

В. 0,5

С. 500%

3. При страхуванні професійної відповідальності 2000 аудиторів було встановлено середню страхову суму $S_o=30000$ грн. та навантаження на ведення справи $F_a=20\%$. На протязі року відбулося страхових випадків $n=10$ і середнє відшкодування $S_b=15000$ грн. Річна брутто- ставка страхового тарифу згідно з наведеними даними складає:

А. 0,25 %.

В. 0,3125 %

С. 0,45 %

4. Таблиця смертності - це:

А. Упорядкований ряд взаємозалежних величин, що показують зменшення з віком деякої сукупності одночасно народжених людей.

В. Система вікових показників смертних випадків, що вимірюють частоту, у різні періоди життя, що доживають до кожного віку.

С. Усе перераховане вище.

5. Складова страхового тарифу, призначена для формування страхового фонду виплат - це:

А. Страховий нетто-тариф.

В. Страховий брутто-тариф.

- C. Чистий прибуток страховика.
D. Усе перераховане вище.
- 6.** По галузевій ознаці актуарні розрахунки підрозділяються на розрахунки для:
A. Особистого страхування;
B. Майнового страхування;
C. Страхування відповідальності;
D. Задач регіонального страховика.
- 7.** Навантаження - це частина брутто-ставки страхового тарифу, що призначена для:
A. покриття витрат страховика по організації процесу страхування (укладання, супровід договору страхування, оцінка збитків і організація страхової виплати);
B. на відрахування в запасні фонди (вільні резерви);
C. покриття витрат, зв'язаних із проведенням попереджувальних заходів;
D. реклами і маркетингу страхових послуг;
E. на утворення планового прибутку страховика;
F. усе перераховане вище.
- 8.** Страхова премія (страховий платіж) за договором страхування розраховується для ризикових видів страхування як:
1) страхова премія дорівнює добутку страхового брутто-тарифу на страхову суму;
2) страхова премія дорівнює добутку страхового нетто-тарифу на страхову суму;
3) страхова премія дорівнює добутку страхової суми на суму страхових брутто-тарифів пострахових ризиках, від яких укладено договір страхування.
- 9.** Страховий нетто-тариф для ризикових видів страхування розраховується з урахуванням:
1) кількості страхових випадків, кількості об'єктів страхування, суми середнього страхового відшкодування, середньої страхової суми на один об'єкт страхування;
2) конкретного страхового ризику, що є причиною страхового випадку;
3) перше і друге разом.
- 10.** Задачами актуарних розрахунків є:
A. вивчення і класифікація ризиків по визначених ознаках у рамках страхової сукупності;
B. розрахунок імовірності настання страхового випадку, частоти і ступеня тяжкості наслідків збитку для окремих ризикових груп і в цілому по страховій сукупності;
C. математичне обґрунтування резервних фондів страховика і джерел їхнього формування;
D. математичне обґрунтування необхідних витрат на організацію процесу страхування;
E. дослідження норми вкладення капіталу (процентної ставки) при використанні страховиком зібраних внесків як інвестиції і тенденцій їхньої зміни в конкретному часовому інтервалі, визначення залежності між процентною ставкою і величиною брутто-ставки;
F. усе перераховане вище;
G. перше, друге і третє разом.
- 11.** Імовірність страхового випадку для майнового страхування визначається як:
A. співвідношення кількості потерпілих від конкретної випадкової події (страхової події) однотипних об'єктів до їх загальної кількості;
B. співвідношення загальної кількості однотипних об'єктів, до кількості потерпілих від конкретної випадкової події;
C. перше і друге разом.
- 12.** Імовірність страхового випадку для страхування життя визначається:
A. з використанням показників смертності і тривалості життя населення;
B. для окремих вікових категорій громадян;
C. на підставі даних таблиці смертності, де враховуються положення п.А та п.В.
- 13.** Знижки зі страхової премії даються страховиком:
A. при укладанні комбінованих договорів добровільного страхування майна в громадян і страхування від нещасливих випадків терміном до 5 років;
B. у випадках, коли договір укладається з застосуванням франшизи;
C. за безаварійну експлуатацію автотранспорту протягом 5 і більш років;
D. при страхуванні майна від вогню без наявності протипожежної сигналізації;
E. перше, друге і третє разом.
- 14.** Надбавки до страхової премії забезпечують кошти для:
A. формування фондів по ризикових видах страхування, якщо необхідно планувати страхове

відшкодування при зрослих витратах, що перевищує середнє заплановане значення відшкодування;

- В. фінансування превентивних(попереджувальних) заходів для стабілізації рівняризикy;
- С. забезпечення процедури сплати страхових внесків декількома частинами, а неодним платежем;
- Д. перше і друге разом.

ТЕСТ №3_2 (Тема 3: ризик-менеджмент)

1. **Яке з наступних тверджень щодо страхових ризиків справедливо:**

- А. Це імовірність збитку, у результаті настання події, що обмовлена в страховому полісі.
- Б. Це поняття , у якому одна сторона - страхова компанія – робить добро іншій стороні -клієнтові - тим, що компенсує йому його втрати.
- В. Це визначення небезпеки клієнтом, виходячи з рівня його ціннісних представлень.

2. **Ризик, прийнятий на страхування повинен бути:**

- А. Випадковий ненавмисний і ймовірним з боку Страхувальника (Застрахованого,Вигодонабувача).
- Б. Бути заздалегідь очевидним в його обов'язковому прояві до моменту видачі поліса.
- В. Визначати законодавчими актами держави.
- Г. Випадковим і ненавмисним у першу чергу з боку страхової компанії Ж. Усі перераховані вище визначення, крім визначень по п.Б и п.Г.

Д. Усі перераховані вище визначення.

3. **Страхування відповідальності власника транспортного засобу передбачає захист від таких ризиків:**

- А. Ризику дорожньо-транспортного випадку(ДТП), що призвів до ушкодження і загибеліавтомобіля.
- Б. Ризику нанесення шкоди автомобілем Страхувальника здоров'ю, життю і(або)матеріального збитку майну третіх осіб.
- В. Ризику нещасного випадку з водієм автомобіля Страхувальника при ДТП.Г. Усі перераховані вище випадки.

4. **Менеджмент ризику припускає:**

- А. Випуск страхових полісів і їхній продаж
 - Б. Рекламу страхових послуг .
 - В. Ідентифікацію, аналіз, оцінку і зниження ступеня ризику.Г. Розподіл великих ризиків між страховиками
- #### 5. **Спекулятивний ризик:**
- А. Ніколи не може бути застрахованим, тому що дає тільки вигаш.
 - Б. Є причиною збитку або виграшу в залежності від певних умов, і страхується на особливих умовах і в окремих випадках.

В. Не має значення для страхування

Г. Страхується завжди, тому що може нанести тільки збиток.

6. **Політичні ризики включають:**

- А. Імовірність утрат унаслідок негативних результатів науково-дослідних робіт.Б. Ризики націоналізації й експропріації без адекватної компенсації.
- В. Ризики трансферу, пов'язані з можливими обмеженнями на конвертування місцевоївалюти.
- Г. Усі перераховані вище ризики.

7. **Страховими випадками при страхуванні громадян від нещасних випадків є:**

- А. Смерть Застрахованого від будь-якої причини
- Б. Смерть або втрата здоров'я Застрахованим тільки від нещасного випадку.В. Дожиття Застрахованого до закінчення терміну дії договору страхування.Г. Усі перераховані вище випадки.

8. **Способи управління внутрішніми ризиками компанії - це:**

- А. Бізнес-планування своєї діяльності.Б. Підбор і навчання персоналу.
- В. Організація захисту комерційної таємниці.Г. Страхування ризиків.
- Д. Усе перераховане вище. Е. Усе перераховане вище, крім дій по п.Г.

9. **Якісна оцінка ризиків - це:**

А. Визначення можливих видів ризиків, а також факторів, що впливають на рівень ризикупри виконанні визначеного виду діяльності.

Б.Статистичний метод оцінки ризиків.

В. Це підхід до оцінки ризиків, що використовується тільки в бізнесі-плануванні.

10. **Інноваційні ризики виникають при:**

- А. При впровадженні більш дешевого способу виробництва, ніж що застосовується.
- Б. При створенні нового товару(послуги) на старому устаткуванні.
- В. При виробництві нового товару(послуги) на новій техніці і технології.Г. Усе перераховане вище.

11. **Диверсифікованість страхової діяльності знижує наступні ризики:**

- А. Ризики розміщення страхових резервів.Б. Ризики здійснення перестраховання.
- В. Ризики воєнних дій.

Г. Ризик зміна дисконтної ставки НБУ. Д. Усі перераховані вище ризики.

Е. Усі перераховані вище ризики, крім ризиків по пп. В і Г.

12. Прикладами поділу ризиків є:

А. Збереження коштів страхових резервів у різних банках.

Б. Розподіл Страховиком зусиль і капіталовкладень між різноманітними видами страхування, безпосередньо не зв'язаними один з одним.

В. Страхування автотранспортних засобів шляхом продажу полісів по страхуванню тільки від окремих ризиків (ДТП; викрадення; стихійні лиха).

Г. Усе перераховане вище, крім п. Б.

Д. Усе перераховане вище.

13. Чи відносяться до факторів зовнішнього впливу на діяльність Страховика наступні умови:

А. Стан економіки країни підприємства.

Б. Відсутність системи андеррайтинга ризиків.

В. Плановані вибори в головний законодавчий орган країни. Г. Рівень професійної підготовки персоналу.

Д. Усе перераховане вище, крім факторів по пп. Б і Г.

Е. Усе перераховане вище.

14. Відносна оцінка ризиків шляхом аналізу фінансових показників діяльності Страховика використовує:

А. Показники платоспроможності.

Б. Показники математичної статистики. В. Коефіцієнт ліквідності.

Д. Усе перераховане вище, крім п. Б.

15. Ідентифікація ризиків включає:

А. Визначення того, що може бути піддано ризикові.

Б. Виявлення діючих причин і небезпек, що можуть привести до ризику. В. Розрахунок страхового тарифу.

Г. Дії тільки по п. А і п. В.

Д. Дії тільки по п. А і п. Б.

16. Прикладами об'єднання ризиків з метою оптимального управління ними є:

А. Збільшення кількості філій Страховика, що здійснює один вид страхування.

Б. Об'єднання ризиків, що дозволяє зменшити передбачуваність дії ризиків на об'єкти.

В. Злиття декількох страх. компаній у загальну, котра буде володіти значними загальними активами

Г. Усе перераховане вище, крім п. Б.

Д. Усе перераховане вище.

Тест №4_6 (Теми 5-6,8: Страховий ринок, страхова компанія, державне регулювання)

1. За галузевою (видовою) ознакою виділяють страхові ринки:

А. Особистого та майнового страхування, страхування відповідальності; Б. Страхування економічних ризиків та перестраховування.

В. Національний та міжнародний страховий ринок. Г. Перше та друге разом.

2. Структура страхового ринку складається з:

А. Страховиків і страхувальників.

Б. Уповноваженого органу нагляду за страховою діяльністю. В. Застрахованих осіб і одержувачів страхових виплат.

Г. Страхових посередників - агентів, брокерів. Д. Усього перерахованого вище.

3. Ціноутворення страхової послуги виробляється на основі таких компонентів:

А. Коштів, необхідних для формування необхідного обсягу страхового фонду. Б. Витрат на розробку, просування і реалізацію конкретних страхових послуг. В. Нормативу прибутку страховика в структурі страхової премії.

Г. Усіх перерахованих вище компонентів.

4. Кептивна страхова компанія:

А. Працює у визначеному секторі страхувальників.

Б. Обслуговує корпоративні інтереси структур її акціонерів. В. Створюється для страхування ризиків за межами України.

Г. Може бути створена тільки іноземними засновниками - нерезидентами даної країни. Д. Перше і друге разом.

5. Інфраструктура страхового ринку складається з:

А. Страховиків і страхувальників. Б. Страхових агентів і брокерів.

В. Будь-яких страхових і нестрахових посередників. Г. Застрахованих і одержувачів.

Д. Уповноваженого органу нагляду за страховою діяльністю.

6. Непрямі страхові посередники - це:

А. Страхові агенти і страхові брокери. Б. Рекламні агентства.

В. Банківські і біржові маклери.

Г. Актуарії, аварійні комісари, диспашери і сюрвейери. Д. Маклери ринку цінних паперів і нерухомості.

7. Страховий брокер - нерезидент України:

А. Може працювати тільки з визначеними страховиками за рішенням Мінфіну.

Б. Повинен створити постійне представництво в Україні і зареєструвати його як платника податку та повинні бути включені до державного реєстру страхових або перестрахових брокерів.

В. Може працювати тільки при перестрахованні ризиків. Г. Не може працювати на страховому ринку України.

Д. Друге і третє разом. Д. Тільки друге.

8. Страховий брокер може розмістити за рік в одного страховика:

А. Не менш 35% ризиків по всіх договорах страхування.

Б. Не більш 35% усіх страхових премій від усіх укладених ним за рік договорів. В. Не більш 50% усіх страхових премій від усіх укладених ним за рік договорів. Г. Будь-яка кількість ризиків по всіх договорах страхування.

9. Страховий брокер - це:

А. Суб'єкт підприємництва (фізична чи юридична особа), що зареєстрована у встановленому порядку і робить посередницьку професійну діяльність на користь або страхувальника перестраховальника від свого імені на підставі доручень або страховиків страхувальників.

Б. Фізична особа, що виконує функції посередника на ринку цінних паперів.

В. Організація, що пропонує клієнтам великий вибір різних власних страхових послуг. Г. Перше і третє спільно.

10. Страховий агент (як фізична особа) виконує такі основні функції:

А. Працює від імені і за доручення страховиків, у їхніх інтересах за комісійну винагороду від них, уповноважений виконувати частину їхньої страхової діяльності.

Б. Працює з доручення страхувальників, у їхніх інтересах за комісійну винагороду відстрахувальників, уповноважений виконувати частину їхньої страхової діяльності.

Г. Перше і друге разом.

11. Ринкові регулятори на страховому ринку - це:

А. Система валютного регулювання.

Б. Податкове і страхове законодавство.

В. Страхова біржа чи подібна їй структура.

Г. Система міжнародного страхового ринку типу Ллойда чи подібна йому система. Д. Усе перераховане вище.

12. Ринкові інструменти на страховому ринку - це:

А. Система страхового законодавства країни. Б. Договори на агентські і брокерські послуги. В. Страхові поліси і договори страхування.

Г. Правила й умови страхування.

Д. Друге, третє і четверте одночасно.

13. На страховому ринку України дозволяється застосовувати:

А. Комбіновані правила і комбіновані договори страхування. Б. Комбіновані правила страхування.

В. Комбіновані договори страхування.

Г. Правила і договори по окремих видах страхування без їхньої комбінації між собою.

14. Продаж типових страхових полісів для громадян переважно здійснюється:

А. Через керівних працівників головного офісу страхової компанії.

Б. Через страхових агентів.

В. Через банківську, туристичну й іншу систему продажів товарів і послуг.

Г. Друге і третє разом.

Д. Усі разом узяті.

15. Складні страхові ризики (інвестиційні, транспортні тощо) переважно повинні страхуватися за допомогою:

А. Страхових агентів.

Б. Фінансових консультантів.

В. Страхових брокерів.

Г. Тільки штатних працівників страхової компанії.

Д. Усе зазначене вище.

16. Кого з названих посадових осіб страховика відносять до функціональних керівників?

А) Начальник відділу маркетингу;

Б) головний бухгалтер;

В) віце-президент страхової компанії;

Г) директор філії компанії;

Д) начальник юридичного відділу.

17. Які з перелічених далі видів діяльності заборонено виконувати страховій компанії?

Перестраховувати ризики іноземних страховиків;

- А. купувати для своїх потреб і продавати акції, емітовані комерційними банками,
- Б. надавати консультаційні послуги з питань страхування та ризику-менеджменту;
- В. надавати кредити страхувальникам, які тривалий час страхують ризики цивільної відповідальності.

18. Які з перерахованих функцій виконує Ліга страхових організацій України?

- А. Надає дозвіл на організацію філій страховиків;
- Б. здійснює перестраховування ризиків;
- В. сприяє удосконаленню страхового законодавства;
- Г. надає інформаційні та навчальні послуги своїм членам;
- Д. підтримує міжнародні контакти зі страховими об'єднаннями.

19. Які з функцій покладено на Уповноважений орган у справах нагляду за страховою діяльністю?

- А. Реєстрація страхових договорів, за якими частина ризиків передається на перестраховування нерезидентам;
- Б. контроль за платоспроможністю страховиків;
- В. визначення мінімального розміру статутного фонду для страховиків;
- Г. надання ліцензій на право здійснення страхової діяльності;
- Д. розробка страхових тарифів для страхових компаній по добровільним видам страхування;
- Е. прийняття рішень про виключення страховиків з Єдиного державного реєстру страховиків (перестраховиків);
- Є. опрацювання проєктів законодавчих актів з питань страхової діяльності

ТЕСТ №7_10 (Теми 10: Основні види страхування)

1. Договір страхування пенсії може бути укладений:

- А. лише з юридичною особою - страхувальником;
- Б. лише з фізичною дієздатною особою - страхувальником;
- С. з дієздатною фізичною або юридичною особою - страхувальником;
- Д. тільки особисто з дієздатною застрахованою особою як страхувальником.

2. Функція накопичення страхової суми не характерна для таких видів страхування:

- А. страхування дітей від нещасних випадків;
- Б. страхування дітей до весілля (одруження);
- С. змішаного страхування життя;
- Д. страхування на випадок захворювання;
- Е. пенсійного страхування.

3. Основні страхові випадки для страхування життя:

- А. народження дитини у застрахованої особи;
- Б. одруження застрахованої особи;
- С. дожиття застрахованого до закінчення строку страхування;
- Д. смерть застрахованого під час дії договору;
- Е. перше і друге разом;
- Ф. третє та/або четверте.

4. Таблиця смертності обов'язково складається на основі:

- А. показників статистичного обліку населення у країні та регіоні;
- Б. тільки матеріалів самої страхової компанії;
- С. тільки матеріалів зарубіжних страхових компаній.

5. Страхування від нещасних випадків характеризується наступним:

- А. по закінченні договору без страхового випадку сплачені страхувальником страхові премії йому не повертаються;
- Б. при настанні страхового випадку договір продовжує діяти після виплати страховиком частки страхової суми або припиняється, якщо розмір страхової виплати досягне розміру страхової суми;
- С. по закінченні договору страхування без настання страхового випадку сплачені страхові премії повертаються страхувальнику;
- Д. при настанні страхового випадку договір обов'язково автоматично закінчується після виплати страховиком частки страхової суми незалежно від розміру сплаченої суми.

6. Страховими випадками при обов'язковому особистому страхуванні на транспорті є:

- А. одержання застрахованим травми внаслідок нещасного випадку на транспорті;
- Б. смерть внаслідок нещасного випадку на транспорті;
- С. постійна або тимчасова втрата працездатності від нещасного випадку на транспорті

- D. будь-яких причин.
- 7.** Страховий випадок при страхуванні громадян від нещасних випадків - це:
- A. смерть або непрацездатність застрахованої особи з будь-якої причини;
- B. смерть або непрацездатність застрахованої особи тільки внаслідок нещасного випадку;
- C. дожиття застрахованої особи до закінчення строку дії договору страхування.
- 8.** При страхуванні здоров'я на випадок хвороби страховим випадком є:
- A. звернення застрахованої особи за наданням медичної послуги;
- B. захворювання застрахованої особи визначеною в договорі страхування хворобою;
- C. травма, опік, отруєння застрахованої особи;
- D. перше, друге та третє разом .
- 9.** При страхуванні здоров'я на випадок хвороби виплата страхової суми може здійснюватись:
- A. застрахованій особі;
- B. в лікувально-профілактичний заклад при наявності письмової заяви застрахованої особи;
- C. визначеному в договорі отримувачу належної страхової суми;
- D. перше, друге або третє відповідно до умов, визначених в договорі страхування.
- 10.** При пожежі в готельному номері в стелі виникла дірка, а стіни закіптюжилися. Страховик відшкодує по полісу вогневого страхування готелю від прямих збитків:
- A. Вартість ремонту дірки на стелі, очищення стін від кіптяви та відновлення інтер'єраномера.
- B. Вартість капітального ремонту всього номера (стіни, стелі, підлоги, вікон, системи опалення тощо).
- C. Втрата хазяїном готелю суми доходу за час, коли номер готелю ремонтується.
- D. Збитки, завдані вогнем майну осіб, що мешкали в номері.
- 11.** Типовим полісом страхування від крадіжки покриваються збитки:
- A. Якщо злодій проникнув в приміщення з застосуванням сили (з використанням технічних засобів).
- B. Якщо злодій проникнув в приміщення без застосування сили.
- C. Тільки збитки від крадіжки коштовностей з сейфу.
- D. Тільки збитки від крадіжки грошей.
- 12.** Яке майно підприємства не приймається на страхування згідно з типовими умовами страхування?
- A. Грошові кошти (готівка).
- B. Готова продукція, інвентар, сировина, комплектуючі та матеріали.
- C. Деревина під час сплаву.
- D. Устаткування та обладнання виробничого процесу.
- 13.** В яких із перелічених далі випадків страхова компанія може відмовити підприємству у відшкодуванні збитків від втрати майна?
- A. Збитки завдані вогнем, який виник з вини будівельників (погана ізоляція електрошнура).
- B. Майно вкрадене невідомими особами (довідки правоохоронних органів немає).
- 14.** Яку суму становить страхове відшкодування по системі першого ризику за втрачене внаслідок стихійного лиха майно вартістю 250 тис. грн., якщо в договір страхування було включено майно вартістю 800 тис. грн., а страхова сума дорівнювала 400 тис. грн.? 1) 250 тис. грн; 2) 125 тис. грн.; 3) 400 тис. грн. 4) 800 тис. грн. 5) 150 тис. грн.
- 15.** Майно підприємства загальною вартістю 280 тис. грн. застраховано на 140 тис. грн. Через пожежу знищено майна на 60 тис. грн. Яку суму страхового відшкодування отримає підприємство по системі пропорційної відповідальності?
- A. 30 тис. грн; B. 42 тис. грн.; C. 60 тис. грн. D. 80 тис. грн. E) 140 тис. грн.
- 16.** Полісом страхування будівель покриваються ризики:
- A. Пов'язані з будівництвом приміщень та споруд. B. Пов'язані з конструкцією будівельної техніки.
- B. Пов'язані з використанням неякісних будматеріалів та помилками проектів будівництва. G. Пов'язані з втратою документації по проекту.
- C. всі разом.
- 17.** Обладнання застраховано по системі відновлювальної вартості. Страхова сума складає 25.000 грн. Повна (реальна) вартість обладнання 40.000 грн. Безумовна франшиза по прямому збитку складає 10%. Прямий збиток становить 18.000 грн. Сума страхового відшкодування становить:
- 1) 14.000 2) 22.500 3) 16.200 4) 15.500 5) 12.600
- 18.** Коли при страхуванні будівельно-монтажних ризиків починається, як правило, страховий захист?
- A. З моменту затвердження плану будівництва;
- B. у момент початку будівельних робіт або після вивантаження застрахованих предметів на будівельному майданчику;
- C. після затвердження кошторису будівництва.

- 19.** Страхова сума при страхуванні монтажних ризиків являє собою:
- A. вартість установок та матеріалів, необхідних для монтажу;
 - B. вартість установок, включаючи витрати з перевезення, митний збір та інші збори;
 - C. вартість установок, включаючи витрати з перевезення, митний збір, інші збори та витрати з монтажу.
- 20.** Чи забезпечується страховий захист від майнових збитків власника електронних пристроїв як споживача (користувача) цих пристроїв?
- A. Ні;
 - B. Так;
 - C. Так, але якщо виробник не несе відповідальності по своїх гарантійних зобов'язаннях.
- 21.** Смирнов має спільний з Петровим будинок. Петров на своїй частині двору робив шашлики. Вогонь з мангалу перекинувся на будинок, який став швидко горіти. Смирнов при цьому був у відрадженні. Для отримання відшкодування збитків Смирновим вірними будуть такі його дії:
- A. Поліс страхування від вогню майна Смирнова відшкодує збитки, завдані майну Петрова. Б. Смирнов законно заявить претензії своєму страховику і Петрову та через першого буде домагатися виконання своїх законних прав на отримання відшкодування завданих йому Петровим майнових збитків.
 - B. Смирнов буде діяти самостійно через суд проти Петрова для відшкодування завданих йому збитків.
 - Г. Поліс страхування від вогню майна Петрова відшкодує збитки, завдані майну Смирнова.
- 22.** Страхування об'єктів нерухомості найбільш часто здійснюється за системою:
- A. першого ризику;
 - B. нове за старе;
 - C. пропорційної відповідальності;
 - D. граничної відповідальності.
- 23.** При пошкодженні будівлі збиток визначається так:
- A. з вартості реконструкції пошкодженої будівлі вираховуються витрати на рятування будівлі;
 - B. вартість залишків від пошкодженої будівлі зменшується на величину зносу;
 - C. з суми (1) вираховується сума зносу (амортизації) будівлі;
 - D. з вартості матеріалів та робіт, необхідних для ремонту будівлі, вираховується сума зносу.
- 24.** Страховик відмовить у виплаті страхового відшкодування, якщо:
- A. договір страхування майна від крадіжки укладено за дві доби до настання страхового випадку;
 - B. страхувальник із страховою заявою звернувся через тиждень після крадіжки майна;
 - C. двері садового будиночка пошкоджено при викраденні майна із нього;
 - D. при крадіжці завдано збиток новій споруді, що була прибудована без відома страховика.
- 25.** Які з названих ризиків є страховими при страхуванні врожаю від його пошкодження:
- 1) мороз; 2) хвороби рослин; 3) град; 4) гризуни; 5) внесення неякісних добрив; 6) повінь.
- 26.** Страхування тварин здійснюється від таких подій або ризиків:
- A. викрадення третіми особами;
 - B. загибелі або забою тварини внаслідок нещасних випадків та стихійного лиха;
 - C. хірургічних операцій або іншого медичного втручання;
 - D. перевезення водним, повітряним або наземним транспортом;
 - E. інфекційних хвороб.
- 27.** Страхове відшкодування при страхуванні тварин виплачується:
- A. у разі викрадення, загибелі або вимушеного забою — у розмірі страхової суми;
 - B. у разі лікування тварини — у розмірі вартості лікування, але в межах страхової суми.
 - C. У будь-якому разі – обов'язково в розмірі страхової суми.
- 28.** У зв'язку зі зміною місця проживання страхувальника раніш застраховане домашнє майно перевозиться трансAGENTством. Внаслідок ДТП воно пошкоджено. Страховик відшкодує збиток?
- 1) Так. 2) Ні. 3) Так, але необхідно пред'явити страховий поліс страхування вантажу.
- 29.** На вірогідність настання яких страхових випадків впливають такі фактори, як стаж та вік водія, пора року та доби, колір транспортного засобу?
- A. На протиправні дії третіх осіб або крадіжку транспортного засобу;
 - B. На настання дорожньо-транспортної пригоди.
 - C. На настання стихійних лих.
- 30.** Що є об'єктом каско страхування наземного транспорту?
- A. Транспортний засіб з його обладнанням та причепами до нього;
 - B. транспортний засіб з його обладнанням і причепами до нього та цивільна відповідальність

власників транспортних засобів за шкоду, заподіяну третім особам внаслідок дорожньо-транспортної пригоди;

31. На які законодавчі документи необхідно посилатися при укладанні комбінованих договорів морського страхування в Україні?

- 1) на Закон України «Про страхування»;
- 2) на Кодекс торговельного мореплавства;
- 3) на друге і перше разом;
- 4) на Цивільний Кодекс України;
- 5) на Правила ІНКОТЕРМС.
- 6) на все перераховане

32. Страхова сума при страхуванні вантажів визначається як:

- А. розмір страхової вартості вантажу, збільшений на величину страхової премії;
- В. дійсна вартість страхового інтересу (ціна вантажу, прибуток, страхова премія тощо);
- С. ціна вантажу плюс очікуваний прибуток від його реалізації.

33. Які з перелічених факторів мають найбільший вплив на визначення розміру тарифу при наземному страхуванні вантажів?

- А. Вид вантажу; вид транспортного засобу; маршрут;
- В. вид вантажу; вид транспортного засобу; охорона; умовна франшиза; правильність пакування.

34. Які з наведених вантажів є небажаними для страховика при транспортуванні залізницею?

- А. автомобілі, мотоцикли, комп'ютери, аудіо- та відеотехніка;
- В. ліс, руда, вугілля, сировина;
- С. трактори, будівельна техніка;
- Д. устаткування.

35. Страхування валютних ризиків міжнародного контракту дає відшкодування таких збитків:

- А. Витрат на виробництво продукції, що експортується, в разі відмови від її оплати зарубіжним партнером.
- В. Збитків від неплатежу за поставлені товари при банкрутстві іноземного партнера та політичної нестабільності країни - імпортера.
- С. Збитків від коливань валютних курсів за час контракту.
- Г. Все перераховане вище.

36. Страхування відповідальності за неповернення кредиту призначене:

- А. Для покриття відповідальності банку, який видає кредит.
- Б. Для відшкодування збитків Національного банку.
- В. Для створення фонду відшкодування кредитних ризиків в країні.
- С. Для страхування ризиків неповернення кредиту позичальником згідно з кредитною угодою.

37. Спекулятивний фінансовий ризик, за який страхувальник згоден заплатити велику страхову премію, страховик повинен:

- А. Не страхувати.
- Б. Застрахувати з високим страховим тарифом.
- В. Застрахувати з низьким страховим тарифом.
- Г. Застрахувати на окремих умовах і тільки в окремих випадках.

38. Які з перерахованих нижче форм забезпечення кредиту мають правовий характер?

- А. Порука третьої особи;
- В. гарантія;
- С. цесія кредиторської заборгованості позичальника;
- Д. застава (але не заклад) нерухомого майна;
- Е. застава валютних засобів;
- Ф. блокада коштів на рахунках;
- Г. страхування.

39. Страхування бізнесу від його переривання покриває:

- А. Матеріальні збитки, завдані майну фірми-виробника внаслідок пожежі.
- В. Збитки чистого прибутку плюс фіксовані в полісі витрати на відновлення виробництва.
- С. Збитки внаслідок падіння попиту на продукцію фірми (несезонність продажу, низька якість).
- Д. Збитки від зупинки виробництва внаслідок пошкодження сировини та матеріалів.
- Е. Все наведене вище.

40. Які з характеристик мають становити основу системи депозитного страхування (СДС)?

- А. Однаковість страхових внесків усіх банків — учасників СДС до фонду страхування;
- В. необмеженість страхової відповідальності за депозитами;
- С. диференціація страхових тарифів (внесків) в залежності від ризикованості діяльності банку;
- Д. власна участь застрахованих осіб – вкладників банку у покритті депозитних ризиків банку;
- Е. добровільність участі банків у цій системі.

41. Згідно з українським цивільним правом правопорушник вважається:

- А. винним за будь-яких обставин;
- В. винним, поки не доведе інше;
- С. невинним, якщо не буде доведена його вина.

- 42.** Який з видів відповідальності не страхується?
- a. Відповідальність товаровиробника за якість продукції;
 - b. моральна відповідальність;
 - B. відповідальність за договором;
 - C. професійна відповідальність.
- 43.** Договір страхування на основі «заявлених позовів» покриває позови:
- A. що були подані після ретроспективної дати і до закінчення продовженого періоду;
 - B. що виникли внаслідок шкоди, яка виявилася під час дії договору чи продовженого періоду;
 - C. що були подані під час дії договору чи продовженого періоду за умови, що шкода виявилася після ретроактивної дати і до закінчення договору.
- 44.** Страхування відповідальності роботодавця передбачає:
- A. Відповідальність його фірми за якість продукції перед клієнтами.
 - B. Виплату пенсії його працівникам.
 - C. Відшкодування шкоди, завданої особисто найманим ним працівникам на умовах, обумовлених в страховому полісі.
- 45.** Через помилки в розрахунках міцності бетону, що використаний при будівництві балконів, виникла небезпека настання нещасного випадку. Балкони необхідно перебудувати. Збитки можуть бути відшкодовані при наявності договору страхування:
- A. відповідальності за якість продукції підрядчика;
 - B. відповідальності домовласника;
 - C. відповідальності роботодавця-архітектора;
 - D. професійної відповідальності інженера-конструктора.
- 48.** Які країни входять до міжнародної системи страхування цивільної відповідальності автовласників «Зелена картка»?
- A. будь-які країни світу, якщо кількість автотранспортних засобів в них перевищує 10 млн одиниць;
 - B. європейські країни та країни, що мають з ними спільні кордони;
 - C. будь-які країни світу, якщо кількість населення в них більш як 7 млн;
 - D. країни-члени ООН.
- 49.** Хто має право звертатися до страховика з вимогою про виплату страхового відшкодування при страхуванні відповідальності автовласників?
- A. Як страхувальник (водій) транспортного засобу, так і потерпілий;
 - B. тільки водій транспортного засобу;
 - C. тільки судовий виконавець.
- 50.** До кого має звертатися власник авторефрежератора для отримання страхового відшкодування по договору обов'язкового страхування його цивільної відповідальності при псуванні товарів, що перевозились цим рефрижератором, внаслідок поломки холодильного агрегату?
- A. До страховика, що уклав договір страхування цивільної відповідальності цього автовласника.
 - B. до покупця;
 - C. до постачальника товарів;
 - D. вартість зіпсованих товарів не є об'єктом страхування цивільної відповідальності автовласника.

Пояснювальна записка

Пошаудиторна робота з дисципліни вимагає від студента щоденної самостійної роботи, яка виконується за завданнями викладача. Це завдання щодо підготовки до аудиторних занять, пошуково-аналітична та наукова робота. Всі завдання розроблені таким чином, щоб у процесі їх виконання безперервно поглиблювалися знання, розвивалося мислення, формувалися уміння та навички.

Мета самостійної роботи по дисципліні „Страховання” не тільки поглиблення та закріплення знань та умінь, які студент отримує на лекціях і семінарах, а й сприяння розвитку творчого потенціалу студента та реалізації професійних навичок.

Завдання мають як індивідуальний, так і груповий характер, оскільки реальні професійні умови у більшості випадків ґрунтуються на роботі у колективі.

Формами проведення самостійної роботи є пошук та огляд наукових джерел за заданою проблематикою, формулювання понять, глосарію; виконання домашніх завдань до практичних занять, підготовка до семінарських занять різних видів.

Також доцільно використовувати такі форми самостійної роботи:

- аналітичний розгляд наукової публікації;
- підготовка презентації: вибір студентом певної теми чи проблеми для презентації та висловлення свого бачення, розуміння або нерозуміння цієї проблеми;
- підготовка аналізу конкретної ситуації у страховому бізнесі, підготовка до ситуаційних вправ;
- підготовка до ділової гри, рольової або командної;
- підготовка групового проекту;
- практикум з навчальної дисципліни, тренінгові програми з використанням програмного забезпечення.

Науковою роботою займаються найкращі студенти, які мають здібності до аналітичної, творчої роботи. Такі студенти беруть участь у наукових конференціях, олімпіадах, наукових семінарах, виконують завдання у межах наукових досліджень кафедр; працюють у наукових гуртках. Творча самостійна робота керується рекомендаціями, порадами викладача, конкретними завданнями щодо виконання окремих видів діяльності.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

Тема 1. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ СТРАХУВАННЯ

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Визначення страхування та його функцій у зарубіжній літературі.
2. Особливості здійснення самострахування та взаємного страхування в Україні та в країнах близького зарубіжжя.
3. Особливості взаємозв'язків між способами здійснення страхування.
4. Особливості визначення франшизи і її застосування в міжнародній практиці страхування.
5. Особливості регулювання принципу подвійного страхування нормами Закону України "Про страхування".

Література [1-10, 12-18, 28-31, 34-36, 49, 51]

Тема 4. КЛАСИФІКАЦІЯ СТРАХУВАННЯ

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Порівняльний аналіз класифікації видів страхування згідно чинного законодавства та законодавства Європейського Союзу.
2. Загальні та відмінні риси обов'язкового та добровільного страхування.
3. Доцільність класифікації видів страхування за родом небезпеки.
4. Досвід іноземних страхових ринків і доцільність його використання для класифікації видів страхування за статусом страхувальника та спеціалізацією страховика.
5. Особливості застосування систем страхової відповідальності в зарубіжній практиці.

Література [1-10, 12-18, 28-31, 34-36, 49, 56, 72]

Тема 9. СТРАХОВІ РИЗИКИ

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Вимоги чинного законодавства України до класифікації ризиків підприємницької діяльності та можливість їх страхування.
2. Зв'язок між ризиковими обставинами і страховим випадком.
3. Прояв дії ризиків в різних видах страхування.
4. Особливості оцінювання нестрахових ризиків.
5. Зміст показників страхової статистики і їх місце в оцінці ризиків
6. Принципи обчислення навантаження для страхових тарифів з ризикових видів страхування.
7. Історія створення і застосування таблиць смертності населення.
8. Структура і види страхових премій для страхування життя.

Література [12-18, 21, 27-36, 46, 49, 53-58, 64]

Тема 5. СТРАХОВИЙ РИНОК

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Страхові агенти і їхня діяльність на міжнародному страховому ринку.
2. Основні канали та принципи реалізації страхових продуктів у Європейському Союзі.
3. Страхова корпорація Ллойд та її роль як ринкового регулятора на міжнародному страховому ринку.
4. Страхові брокери у Великій Британії та особливості їхньої діяльності.
5. Роль, призначення і функції сурвейєрів згідно українського страхового законодавства.
6. Правила та договір страхування. Аналіз змін вимог до них в страховому законодавстві України протягом 1996-2004 рр.
7. Порівняльний аналіз діяльності об'єднань страховиків та інших суб'єктів страхового ринку.

Література [1-10, 12-18, 21, 24-31, 37-43, 47-52]

Тема 5. Правові основи діяльності страхових організацій

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Вимоги чинного законодавства до організаційно-правових форм здійснення страхової діяльності в Україні
2. Склад та основний зміст чинного законодавства, що регламентує порядок створення, функціонування та ліквідації страховика.
3. Трудові ресурси страхової організації.
4. Принципи стратегічного управління страховою організацією
5. Ліга страхових організацій України та її роль в формуванні страхового ринку.

Література [1, 16-18, 33-35, 39, 47-52, 55-56, 61]

Тема 8. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Подання вимог до державного нагляду та регулювання страхової діяльності в Законі України "Про страхування".
2. Декрет України "Про страхування", перша і друга редакції Закону України "Прострахування", їхня порівняльна характеристика.
3. Склад та зміст Інструкції з ліцензування страхової діяльності.
4. Процес інтеграції України до європейського страхового ринку.

Література [1-14, 16-18, 33-35, 37-42, 47-50, 55-56]

Тема 10. ВИДИ СТРАХУВАННЯ

Питання, що виносяться на самостійне вивчення Особисте страхування

1. Норми чинного законодавства України та їхній вплив на здійснення страхування життя.
2. Стан медичного страхування в Україні та за кордоном.

3. Обов'язкові види особистого страхування та законодавчі норми, що регулюють умови їх здійснення в Україні.
4. Застосування особистих видів страхування в підприємницькій та кредитно-фінансовій сферах діяльності.

Література [6-9, 11-19, 24-31, 33-43, 47-50, 55-60, 66]

Питання, що виносяться на самостійне вивчення Майнове страхування

1. Особливості формування страхового інтересу суб'єктів підприємництва за умов ринкової економіки.
2. Стан і розвиток автотранспортного страхування в Україні.
3. Процедура укладання договору страхування майна від вогню.
4. Страхування майна сільськогосподарських підприємств.
5. Страхування кредитного портфелю банку.
6. Принципи страхування в Кодексі торгового мореплавства України.

Література [6-18, 24-31, 33-43, 46-50, 55-60, 66, 68]

Питання, що виносяться на самостійне вивчення Страхування відповідальності

1. Склад та зміст чинних нормативних документів, що регламентують страхування відповідальності власників транспортних засобів.
2. Стан розвитку страхування відповідальності роботодавців.
3. Тенденції розвитку страхування відповідальності товаровиробників.
4. Іноземний досвід страхування професійної відповідальності.

Література [6-9, 16-18, 24-31, 33-43, 48-50, 55-60]

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Передумови виникнення страхування. Способи здійснення страхування
2. Порівняльний аналіз сутності страхування та його функцій у вітчизняній та зарубіжній літературі.
3. Передумови становлення класичного страхування в Україні.

4. Порівняльна характеристика форм організації страхових фондів.
5. Роль страхування в розвитку сучасних суспільних соціально-економічних відносин.
6. Принципи страхування та їх подання в законодавстві України.
7. Призначення класифікації страхування для наукових досліджень та практичної діяльності страхових компаній.
8. Форми проведення страхування: погляд у перспективу.
9. Класифікація за родом небезпеки на прикладі транспортного страхування.
10. Класифікація за спеціалізацією страховика. Вимоги чинного законодавства до спеціалізації страхових компаній.
11. Системи страхової відповідальності та особливості їхнього застосування.
12. Класифікація ризиків у різних видах страхування.
13. Методи якісного та кількісного аналізу ризиків у страхуванні.
14. Склад і призначення актуарних розрахунків для страхування життя.
15. Обчислення страхових тарифів для ризикових видів страхування.
16. Показники страхової статистики і їхнє визначення.
17. Структура страхового тарифу і призначення її компонентів. Види страхових премій.
18. Призначення і функції менеджменту ризиків, способи керування страховими ризиками.
19. Основні принципи реалізації страхових продуктів.
20. Функції і правовий статус прямих страхових посередників (страхових агентів та брокерів) в Україні та за кордоном.
21. Склад і призначення ринкових інструментів на страховому ринку.
22. Розвиток страхового ринку України: стан, проблеми і перспективи.
23. Маркетинг у страхуванні та його призначення.
24. Реклама та її призначення для формування попиту на страхування.
25. Порівняння страхового ринку України зі страховими ринками розвинутих країн світу.
26. Державний нагляд за діяльністю суб'єктів страхового ринку в умовах його становлення. Напрями вдосконалення державної політики в галузі страхування.
27. Організаційно-правові форми здійснення страхової діяльності в Україні.
28. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхової організації згідно чинного законодавства.
29. Інформаційні ресурси та їх вплив на функціонування страхової компанії.
30. Принципи управління страховою організацією.
31. Об'єднання страховиків на страховому ринку України.
32. Стан та перспективи розвитку державного регулювання страхової діяльності в Україні.
33. Страхове законодавство України: аналітичний огляд розвитку.
34. Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.
35. Вимоги українського законодавства щодо договорів страхування життя.
36. Особливості здійснення обов'язкового страхування в Україні.
37. Сучасний стан особистого страхування в Україні.
38. Обов'язкові види особистого страхування та їх значення.
39. Форми та види медичного страхування: виникнення та розвиток.
40. Страхування туристів, що від'їжджають за кордон.
41. Формування ринку майнового страхування в Україні.
42. Досвід зарубіжних країн у страхуванні майна юридичних осіб.
43. Автотранспортне страхування і його особливості.
44. Авіаційне страхування і його особливості.
45. Страхування ризиків діяльності фінансових установ.
46. Страхування відповідальності товаровиробників вітчизняний та зарубіжний досвід.
47. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.
48. Необхідність функціонування міжнародної системи «Зелена картка».
49. Страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту в Україні.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Результативність самостійної роботи студентів визначається наявністю активних методів її контролю. Використовуються такі види контролю:

- *вхідний контроль* знань та умінь студентів на початку вивчення чергової дисципліни;
- *поточний контроль* — регулярний контроль рівня засвоєння матеріалу на лекціях, практичних і семінарських заняттях; мета — перевірка рівня підготовленості студентів до виконання конкретних навчальних завдань. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначається викладачем;
- *рубіжний контроль* здійснюється після завершення вивчення певних модулів;
- *підсумковий (модульний) контроль* проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершених етапах.

Для досягнення мети і завдань вивчення дисципліни студенти повинні виконати запланований навчальним планом обсяг аудиторних занять (прослухати лекції та взяти участь у семінарських заняттях) та пройти поточний контроль у вигляді:

- систематичності та активності роботи на семінарських заняттях протягом семестру;
- виконання завдань для самостійного опрацювання, в тому числі у формі виконання реферативних робіт.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюються:

- рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях;
- активність при обговоренні питань, винесених на семінарські заняття;
- результати тестового експрес-контролю.

При контролі виконання завдань для самостійного опрацювання оцінюються:

- самостійне опрацювання тем загалом або окремих питань дисципліни;
- написання рефератів за темами дисципліни;
- підготовка конспектів навчальних і наукових текстів за темами, погодженими з викладачем;
- переклад іноземних текстів за темами, погодженими з викладачем.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення відповідних тем, подані в розділі “Методичні вказівки щодо забезпечення самостійної роботи студентів”.

При виконанні письмових реферативних робіт студентам необхідно проконсультуватися з викладачем (лектором) і узгодити з ним тематику, зміст

реферату у вигляді розгорнутого плану та обов'язкові для використання літературні джерела. Кожна реферативна робота повинна дати вичерпну й аргументовану відповідь на визначені в ній питання. Перелік тем рефератів наведено у розділі “Методичні вказівки щодо забезпечення самостійної роботи студентів”. Для виконання письмових робіт студенти повинні використовувати рекомендовану літературу, наведену в списку, та інші заздалегідь погоджені з викладачем джерела інформації (інтернет-газети, періодичні видання, матеріали страхових компаній тощо). Наявність у роботі оригінальних матеріалів, результатів власних аналітичних досліджень і висновків студента є необхідною умовою позитивного оцінювання роботи. Робота захищається студентом після її подання в письмовому вигляді, перевірки та співбесіди з викладачем (лектором).

Студенти, які здійснюють навчання згідно з індивідуальним графіком, виконують три письмові реферативні роботи, теми яких попередньо узгоджуються з викладачем.

Рубіжний контроль, полягає у виконанні модульних завдань, під час яких оцінюються:

- відповідь на теоретичне питання;
- результат тестування;
- розв'язання задачі.

Модульний контроль здійснюється двічі на семестр на семінарських заняттях у вигляді контрольної роботи за розділами і темами дисципліни, наведеними в таблиці.

Завдання для модульного контролю складаються з двох теоретичних питань, одного тестового завдання (п'ять тестових питань) і однієї задачі.

Порядок організації оцінювання знань студентів заочної форми навчання

Для досягнення мети і завдань вивчення дисципліни студенти повинні виконати запланований навчальним планом обсяг аудиторних занять (прослухати лекції і взяти участь у семінарських заняттях) і пройти поточний контроль у вигляді виконання домашньої контрольної роботи за тематикою та варіантами, визначеними у Програмі вивчення дисципліни “Страховий менеджмент” (В. Д. Бігдаш, ДП «Вид. дім «Персонал», МАУП, 2008).

Загальна оцінка результатів поточного контролю

Результати поточного контролю включають всі його складові і оцінюються як задовільні за наявності задовільних оцінок за виконання завдань на семінарських заняттях (для студентів денної форми навчання), виконання домашньої контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання) та модульних завдань. Якщо за результатами поточного контролю знань студент одержав незадовільні оцінки, його не допускають до іспиту.

У разі невиконання завдань поточного контролю знань через по важні

причини студент має право з дозволу декана скласти їх до останнього семінарського заняття. Порядок складання визначає викладач, який веде семінарські заняття.

Порядок організації підсумкового оцінювання знань студентів

Підсумковий контроль та оцінювання знань студентів здійснюється у формі іспиту. Іспит проводиться у письмовій формі за білетами, укладеними на основі навчальної програми дисципліни, затвердженої кафедрою.

При складанні іспиту студентам пропонується відповісти на питання, які наведені в “Переліку питань до семестрового контролю”. Кожний білет формується викладачем з трьох питань. Перша група питань контролює рівень засвоєння фундаментальних знань, друга група — рівень засвоєння прикладних питань дисципліни і третя група — рівень вміння застосовувати здобуті фундаментальні і прикладні знання в реальних ситуаціях (третє питання подається, як правило, у формі задачі).

Рівень знань оцінюється за п’ятибальною системою виходячи з таких критеріїв:

- Оцінка **“Відмінно”** ставиться в тому разі, якщо студент дає обґрунтовані, глибокі і теоретично правильні відповіді на поставлені питання; виявляє здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, робити логічні висновки та узагальнення; демонструє вміння висловлювати й аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на те чи інше питання; використовує достовірні дані, які підтверджують тези відповіді на питання; демонструє знання законодавчих актів України, інструкцій, підручників, посібників.

- Оцінка **“Добре”** ставиться у тому разі, якщо студент володіє матеріалом на рівні вимог, наведених вище, але під час розкриття змісту питань допускає незначні помилки при формулюванні термінів і категорій, припускається неточностей при використанні цифрового матеріалу.

- Оцінка **“Задовільно”** ставиться тоді, коли студент неправильно відповів на одне з питань білета або не дав вичерпних і достатньо обґрунтованих відповідей на всі поставлені питання.

- Оцінка **“незадовільно”** ставиться у тому разі, якщо студент допустив неправильні відповіді або зовсім не відповів на два чи три питання. У відповідях немає належних доказів та аргументів, висновки невичерпні або помилкові.

На підсумкову оцінку впливає неохайне оформлення роботи; порушення логічної послідовності у розкритті сутності питань. При визначенні екзаменаційної оцінки також враховуються результати поточної успішності студента протягом семестру.

При контролі виконання завдань для самостійного опрацювання

оцінці підлягають:

- самостійне опрацювання тем в цілому або окремих питань дисципліни;
- написання рефератів за темами дисципліни;
- підготовка конспектів навчальних та наукових текстів за темами, погодженими з викладачем;

При виконанні письмових реферативних робіт студентам необхідно проконсультуватися з викладачем (лектором) і узгодити з ним тематику, зміст реферату у вигляді розгорнутого плану та обов'язкові для використання літературні джерела. Кожна реферативна робота повинна дати вичерпну та аргументовану відповідь на визначені в ній питання. Перелік тем рефератів наведено в Розділі “Методичне забезпечення самостійної роботи студентів”. Для виконання письмових робіт студенти повинні використовувати рекомендовану літературу, наведену в списку, та інші заздалегідь погоджені з лектором джерела інформації (інтернет- та періодичні видання, матеріали страхових компаній тощо). Наявність у роботі оригінальних матеріалів, результатів власних аналітичних досліджень та висновків автора є необхідною умовою позитивного оцінювання цієї роботи. Робота захищається студентом після її надання в письмовому вигляді, перевірки та співбесіди з викладачем (лектором).

Модульні контрольні роботи проводяться у формі тестів і задач, оскільки такий варіант контролю знань оптимальний як з точки зору зручності перевірки робіт, так і з точки зору можливості використання комп'ютерних технологій проведення цих робіт. У разі потреби контрольні роботи можуть здійснюватися і у традиційній формі письмової відповіді на поставлені запитання. У такому випадку завданнями контрольних робіт можуть виступати питання підсумкового контролю, кількість яких буде обмежена тематичним спрямуванням відповідного модулю.

Студенти, які здійснюють навчання згідно з індивідуальним графіком, виконують три письмові реферативні роботи, теми яких попередньо узгоджуються з викладачем.

Рубіжний (модульний) контроль полягає в виконанні модульних завдань, під час яких оцінці підлягають:

- відповідь на теоретичне питання;
- результат тестування;
- рішення задачі.

Модульний контроль здійснюється двічі на семестр на семінарських заняттях у вигляді контрольної роботи за наступними розділами та темами дисципліни.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Основне призначення створення страхових фондів.
2. Функції страхування.
3. Сугність інвестиційної функції страхування.
4. Захисна функція страхування і її прояви.
5. Компенсаційна функція страхування.
6. Суб'єкти страхових правовідносин і їхньої характеристики.
7. Об'єкти страхування і страховий інтерес, зв'язок між ними.
8. Зв'язок між страховою вартістю і страховою сумою.
9. Призначення страхового тарифу. Страховий платіж і його види.
10. Поняття збитку і збитку в страхуванні.
11. Франшиза, її види і джерела походження.
12. Сугність понять “страховий ризик” і “страховий випадок”.
13. Страховий фонд, способи і форми та історичні етапи розвитку форм його організації
14. Стан та розвиток способів здійснення страхування в Україні.
15. Комерційне страхування та особливості його здійснення.
16. Зміст і призначення основних принципів страхування.
17. Відображення принципів страхування в українському законодавстві.
18. Роль страхування в розвитку сучасних суспільних соціально-економічних відносин.
19. Поняття класифікації в страхуванні, її значення та критерії класифікації.
20. Форми страхових зобов'язань та їх порівняльний аналіз.
21. Принцип добровільності й особливості його реалізації у страхуванні. Види добровільногострахування.
22. Види обов'язкового страхування та основні вимоги до їх здійснення.
23. Об'єктна класифікація видів страхування, галузі та види страхування.
24. Класифікація страхування за родом небезпеки.
25. Класифікація за статусом страхувальника та спеціалізацією страховика.
26. Системи страхової відповідальності (розрахунку виплат) й особливості їх застосування.
27. Поняття, види, характеристика ризиків.
28. Класифікація ризиків по основних напрямках страхування.
29. Ризикові обставини і їхній зв'язок із страховим ризиком та страховим випадком.

30. Актуарні розрахунки, їхня задача й основні функції.
31. Класифікація видів актуарних розрахунків.
32. Зміст понять “нетто-ставка” і “брутто-ставка”.
33. Основні показники страхової статистики і їхнє застосування.
34. Рівняння збитковості страхової суми, частоти і ваги збитку.
35. Структура страхової премії для ризикових видів страхування.
36. Структура страхової премії для страхування життя.
37. Види страхових премій і внесків.
38. Визначення, призначення й основні задачі менеджменту ризиків.
39. Процедура ідентифікації ризиків і способи її здійснення.
40. Способи якісної і кількісної оцінки ризиків.
41. Способи керування ризиками. Визначення, оцінка їхньої придатності.
42. Поняття та основні категорії страхового ринку.
43. Страхова послуга як специфічний ринковий продукт. Особливості реалізації страхової послуги та застосування маркетингу у страхуванні.
44. Договір страхування як форма страхового зобов'язання та умова реалізації страхової послуги
45. Поняття комплексного страхового ринку і його компонент.
46. Склад структури й інфраструктури страхового ринку.
47. Прямі страхові посередники в Україні, їхні права й обов'язки.
48. Страховий ринок України.
49. Тенденції розвитку страхових ринків інших країн світу.
50. Організаційно-правові форми здійснення страхової діяльності
51. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхової організації
52. Структура, ресурси та принципи управління страховою організацією.
53. Об'єднання страховиків та їх функціонування в Україні.
54. Необхідність і призначення державного регулювання страхової діяльності.
55. Структура страхового законодавства в Україні та його роль в регулюванні страхової діяльності.
56. Орган нагляду за страховою діяльністю та його функції. Процедура ліцензування страхової діяльності.
57. Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.
58. Класифікація й основні види особистого страхування.
59. Страхові ризики і страхові випадки для особистого страхування.

60. Обов'язкові види особистого страхування в Україні.
61. Страхування здоров'я та особливості його здійснення в Україні.
62. Класифікація видів майнового страхування.
63. Вогневе страхування і його особливості.
64. Страхування від технічних ризиків і ризиків протиправних дій.
65. Страхування транспортних засобів та вантажів
66. Страхування майна сільськогосподарських підприємств
67. Страхування фінансово-кредитних ризиків.
68. Визначення об'єктів страхування для страхування відповідальності.
69. Особливості страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.
70. Страхування відповідальності роботодавців та товаровиробників.
71. Страхування професійної відповідальності та інші види страхування відповідальності.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

КОНТРОЛЬНИЙ ТЕСТ №1-3л ПО ДИСЦИПЛІНІ "ОСНОВИ СТРАХОВОЇ СПРАВИ"

1. Страховий брокер - це:

- А. Суб'єкт підприємницької діяльності, що здійснює посередницьку діяльність на страховому ринку від імені та на підставі доручень страховиків.
- Б. Юридична особа, яка працює тільки на одного страховика.
- В. Фірма, яка продає клієнтам багато видів власних страхових послуг.
- Г. Суб'єкт підприємницької діяльності, що здійснює посередницьку діяльність на страховому ринку від свого імені по дорученнях страховальників.
- Д. Перше і четверте разом.

2. Принцип відшкодування прямо реалізується:

- А. При особистому страхуванні і страхуванні відповідальності за нанесення шкоди особистості.
- Б. При майновому страхуванні.
- В. При страхуванні відповідальності за нанесення шкоди майну і майновому страхуванню. У будь-яких випадках, приведених вище.

3. Страховий агент (фізична особа) виконує такі головні функції:

- А. Діє від імені та за дорученням страховика, в його інтересах і за комісійні страховика, виконуючи частину його страхової діяльності.
- Б. Продає різні поліси одного страховика за комісійні від клієнта.

В. Продає один вид полісу різних страховиків за комісійні цих страховиків.

Г. Продає страхові поліси різних страховиків за комісійні цих страховиків.

Д. Перше і третє разом.

4. Принцип страхового інтересу означає:

А. Юридично і фінансово обґрунтовану зацікавленість страхувальника в страхуванні.

Б. Можливість оцінки об'єкта страхування за згодою сторін договору страхування.

В. Обов'язок страхувальника повідомляти страховикові всю інформацію, що має прямиє відношення до об'єкта страхування і його ризиків.

Г. Право страховика відмовити у виплаті страхового відшкодування.

5. Особисте страхування може передбачати:

А. Страхування життя фізичної особи на випадок її смерті. Б. Страхування від нещасних випадків.

В. Пенсійне страхування та страхування на дожиття до певного віку. Г. Все перелічене вище.

6. Головна причина (першопричина) страхового випадку повинна визначатися:

А. Нормативними актами міністерств і відомств. Б. По розсуду страхувальника.

В. Як головна причина можливого збитку, що не залежить від волі і бажання сторін.

7. Страхування цивільної відповідальності власника автотранспорту передбачає:

А. Вивільнення водія від відповідальності за свої дії при дорожньому русі.

Б. Виплати страховика по збитках, завданих транспортом третім особам.

В. Відповідальність страховика у випадку, коли транспортний засіб, що став причиною аварії, зник і не встановлений, або його власник не має цю страховку.

Г. Непотрібність документального підтвердження факту транспортної аварії.

9. Принцип суброгації припускає:

А. Надання страхувальником усієї правдивої інформації при оформленні поліса. Б. Можливість ухилитися від відповіді на деякі питання при оформленні поліса.

В. Застосовується тільки в особистому страхуванні.

Г. Право страховика, що виплатив страхове відшкодування по полісі майнового страхування, зажадати відшкодування виплати прямим винуватцем

збитку в обсязі виплати.

Д. Право страховика, що виплатив страхове відшкодування по полісі майнового страхування, зажадати відшкодування збитку з його прямих винуватців у повному обсязі.

10. Перестраховання - це надання особливих страхових послуг з метою:

А. Оптимізації страхових портфелів перестраховальників і перестраховиків шляхомперепродажу ризиків між ними.

Б. Оптимального розподілу ризиків в просторі та в часі між страховиками длязабезпечення надійності та сталості їх роботи.

В. Можливості страхування катастрофічних і великих ризиків.Г. Все перераховане разом.

11. На страховому ринку України дозволяється користуватися:

А. Комбінованими правилами і договорами страхування. Б. Комбінованими правилами страхування.

В. Комбінованими договорами страхування.

12. Ринкові регулятори на страховому ринку - це:

А. Система валютного регулювання в країні.Б. Податкове і страхове законодавство.

В. Страхова біржа або подібна їй структура.Г. Все згадане вище.

13. Для ліцензування страхової діяльності необхідно подати такі документи:

А. Комплект установчих документів в реєструючий виконком.

Б. Пакет документів, згідно законодавства, в Уповноважений орган нагляду за страховоюдіяльністю.

В. Пакет документів, обумовлений законодавством, в Ліцензійну палату. Г. Все згадане вище.

14. При пожежі в готельному номері постраждали стеля та стіни так, що в стелі виникла дірка, а стіни покрилися кіптявою. Страховиком буде зроблено відшкодування по полісу майнового страхування від прямих збитків приміщення таких збитків:

А. Вартість ремонту дірки на стелі та очищення стін від кіптяви.Б. Вартість капітального ремонту цього номеру.

В. Втрата доходу за період, коли номер готелю ремонтується.

15. Джерело прибутку страховика становлять:

А. Страхові платежі, які отримує страховик від страхувальників.Б. Премії за передачу ризиків в перестраховування.

В. Прибутки від інвестування власних коштів та страхових резервів.Г. Все вищезгадане.

16. Ризик одного майнового об'єкта можна дострахувати:

А. До повної реальної вартості майна по будь-якій відомій системі страхування.

Б. До будь-якої вартості майна по системі першого ризику і системі

граничної відповідальності.

В. До повної реальної вартості майна тільки по системі відбудовного страхування і "нове за старе".

Г. Відповідь (а), за винятком системи "нове за старе" та граничної відповідальності.

17. Смирнов має спільний з Петровим будинок. Петров на своїй частині заднього двору робив шашлики. Вогонь з мангалу перекинувся на будинок, який став швидко горіти. Побачивши пожежу, Петров почав панікувати и не сповістив Смирнова про пожежу. При відшкодуванні збитків від пожежі найбільш правильними будуть такі дії:

А. Поліс страхування від вогню Смирнова відшкодує збитки Петрова.

Б. Смирнов законно заявить претензії Петрову, або своєму страховику і через нього буде захищати свої права проти Петрова.

В. Смирнов буде діяти самостійно через суд.

18. На страховому ринку використовуються такі ринкові інструменти:

А. Умови та правила страхування, затверджені Укрстрахнаглядом. Б. Офіційні документи, накази та інструкції Укрстрахнагляду.

В. Договори страхування, укладені по ліцензованих правилах згідно з чинним законодавством.

Г. Умови і правила страхування, які розробляються страховими фірмами.

Д. Перше, третє і четверте разом.

19. Страховики України повинні дотримувати наступні умови забезпечення платоспроможності:

А. Наявність сплаченого статутного фонду і наявність гарантійного фонду;

Б. Створення страхових резервів, достатніх для страхових виплат;

В. Перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним;

Г. Створення технічних резервів для обов'язкових видів страхування. Д. Усі перераховані вище умови без урахування п.Г.

Е. Усі перераховані вище умови, крім умови по п. А.

ЗАЛІКОВИЙ ТЕСТ №2-3л ПО ДИСЦИПЛІНІ "ОСНОВИ СТРАХОВОЇ СПРАВИ"

Джерелами прибутку страховика є:

А. Страхові премії, що він одержує від страхувальників, та інші доходи від страхової діяльності.

В. Прибуток від інвестування власних коштів і страхових резервів.

Г. Інші доходи страховика, що виникають в його господарській діяльності.

Д. Перше і друге разом.

Е. Усе перераховане вище.

1. Основними потоками грошового обігу страховика є:

А. Оборот коштів, необхідних для реалізації страхового захисту. Б. Оборот коштів по організації страхової справи.

В. Оборот коштів по виконанню прямих операцій купівлі-продажу коштовностей.

Г. Перше і друге разом.

Д. Усе перераховане.

2. Доходи від страхових операцій - це:

А. Страхові премії, отримані страховиком.

Б. Комісійні винагороди за передачу ризиків у перестраховання.

В. Частини страхових відшкодувань, виплачені перестраховальниками. Г. Суми, повернуті з зовнішніх страхових резервів і резервів збитків.

Д. Усе перераховане.

3. Доходи від інвестиційної діяльності - це:

А. Первинні доходи страховика.

Б. Результат розміщення власних коштів страховика та коштів страхових резервів. В. Похідні від доходів по страхових операціях.

Г. Перше і друге разом.

Д. Друге і третє разом.

4. Інші доходи страховика - це:

А. Доходи від здачі їм майна в оренду і від безкоштовної фінансової (матеріальної) допомогийому.

Б. Доходи від надання їм консультаційних послуг і реалізації їм прав регресного позову.

В. Доходи від врегулювання заборгованостей, штрафи, пені, курсової різниці, індексації фондів.

Г. Перше і друге разом.

Д. Перше, друг і третє разом.

5. Витрати страховика - це:

- А. Сума витрат на проведення страхових операцій.
- Б. Сума витрат на проведення інших (нестрахових) операцій.
- Г. Перше і друге разом.

6. Собівартість страхової операції в широкому розумінні - це:

- А. Сукупність валових витрат страховика на надання страхової послуги конкретного виду.
- Б. Обсяг витрат страховика на ведення справи по страховій послугі конкретного виду.
- В. Сума страхової виплати по страхових послугах конкретного виду.
- Г. Витрати страховика по забезпеченню його фінансової стійкості для страховок даного виду.

7. Собівартість страхової операції в вузькому розумінні - це:

- А. Сукупність валових витрат страховика на надання страхової послуги конкретного виду.
- Б. Обсяг витрат страховика на ведення справи по страховій послугі конкретного виду.
- В. Сума страхової виплати по страхових послугах конкретного виду.
- Г. Витрати страховика по забезпеченню його фінансової стійкості для страховок даного виду.

8. Облік витрат страховика ведеться:

- А. Окремо для страхової і нестрахової діяльності.
- Б. Пропорційно питомій вазі валових доходів від страхової і нестрахової діяльності (якщо неможливо визначити розмір витрат, які пов'язані з отриманням доходів від страхової діяльності, окремо від інших видів діяльності).
- В. Сумарно для усіх видів діяльності.
- Г. Друге і третє разом.
- Д. Перше або друге.

9. Прибуток страховика розраховується як:

- А. Прибуток від страхової діяльності.
- Б. Прибуток від інвестування і розміщення тимчасово вільних засобів.
- В. Прибуток від здійснення інших операцій.
- Г. Перше плюс друге мінус третє.
- Д. Перше плюс друге плюс третє.

10. Прибуток від страхових операцій - це:

- А. Різниця між доходами від страхової діяльності і витратами на цю діяльність.
- Б. Різниця між сумарними доходами і сумарними витратами страховика.
- В. Перше і друге разом.

11. Прибуток від нестрахових операцій - це:

- А. Прибуток від розміщення і управління власними коштами.

Б. Прибуток від розміщення і управління страховими резервами. В. Прибуток від агентського продажу чужих страхових продуктів.Г. Прибуток від комісійних за перестрахування, консультацій.

Д. Усе перераховане разом.

12. Оподаткування страхової компанії провадиться:

А. Особливим чином для результатів будь-яких видів діяльності страховика.Б. Особливим чином тільки для результатів страхової діяльності.

В. Особливим чином для результатів нестрахової діяльності страховика.Г. На загальних підставах, як для будь-яких суб'єктів підприємництва.

13. Основні податки на фінансові результати страхової діяльності мають ставки:

А. 3% від суми валового доходу від страхової діяльності, крім доходів отриманих

за договорами довгострокового страхування життя.

Б. 0% для валового доходу по договорах довгострокового страхування життя.

В. 6% для валового доходу по договорах страхування життя терміном 10 і більш років.Г. 3% для валового доходу по договорах страхування життя терміном 5 і більш років. Д. Перше та друге.

15 Податок на фінансові результати нестрахової діяльності визначається по ставці:

А. 6% від суми валового доходу для нестрахової діяльності.Б. 3% від суми валового доходу для нестрахової діяльності.

В. 6% від сумарної різниці валових доходів і витрат для нестрахової діяльності.

Г. Як для будь-яких інших суб'єктів підприємницької діяльності.

16. Фінансова надійність забезпечується завдяки наступним показникам :

А. Достатнім об'ємом статутного і запасного фондів (власних коштів) страховика.

Б. Правильно розрахованими значеннями базових страхових тарифів.

В. Адекватним прийнятим зобов'язанням розміром сформованих страхових резервів.

Г. Оптимальною інвестиційною програмою і збалансованим страховим портфелем.

Д. Усе перераховане.

17. Страховик зобов'язаний формувати і вести облік таких видів страхових резервів:

А. Резерви по ризикових видах страхування (технічні резерви). Б. Резерви по страхуванню життя.

В. Резерв зароблених премій. Г. Перше, друг і третє разом.

Д. Перше або друге окремо.

18. Резерви по страхуванню життя формуються:

А. З резервів довгострокових зобов'язань (математичних резервів).

Б. Здійснюється окремо від інших видів страхування.

В. З резервів належних виплат страхових сум.

Г. Перше і друге разом.

Д. Перше, друг і третє разом.

19. Резерв незароблених премій - це:

А. Частка отриманих страхових премій, що відповідають ризикам, що вже закінчилися.

Б. Частки від сум отриманих страхових премій, що відповідають страховим ризикам, що не минули на звітну дату.

В. Перше та друге разом.

20. Розрахувати величину резерву незароблених премій на звітну дату, якщо у попередніх дев'яти місяцях (розрахунковий період) страховиком були одержані наступні суми:

А. частка надходжень сум страхових платежів за перші три місяці розрахункового періоду склала 300 000 грн.;

В. частка надходжень сум страхових платежів за наступні три місяці розрахункового періоду склала 400 000 грн.;

С. частка надходжень сум страхових платежів за останні три місяці розрахункового періоду склала 200 000 грн.

Д. Величина резерву незароблених премій складає 425,00 грн. Б. Величина резерву незароблених премій складає 475,00 грн.

Е. Величина резерву незароблених премій складає 106,67 грн.

21. Принципи розміщення страхових резервів в активи відповідних категорій наступні:

А. Диверсифікованість, або забезпечення високої стійкості інвестиційного портфеля. Б. Прибутковість, або виконання заданого рівня рентабельності розміщення.

В. Ліквідність, або швидкість обертання активів визначених категорій у гроші.

Г. Надійність розміщення активів, при якому забезпечується їхнє повне

повернення. Д. Усе перераховане.

22. На будь-яку дату страховик зобов'язаний забезпечувати таку умову платоспроможності:

А. Розрахунковий нормативний запас платоспроможності повинен бути більше його фактичного запасу.

Б. (Загальна сума активів - сума нематеріальних активів - сума всіх зобов'язань) < 0.

В. Фактичний запас платоспроможності повинний бути більше його розрахункового нормативного запасу.

Г. (Об'єм перестраховальних премій/об'єм отриманих премій по договорах страхування) < 0,5.

Д. $0,18 \times (\text{сума премій, що надійшли} - 50\% \text{ премій, сплачених перестраховальникам}) > \text{загальної суми активів}$.

23. Розрахувати фактичний та нормативний запас платоспроможності і визначити чи виконується умова платоспроможності страховика на будь-яку дату, якщо операції по перестрахованню не виконувалися, а фінансові показники страховика за попередні 12 місяців становлять: загальна сума активів - 80 млн. грн., страхові платежі - 70 млн. грн., страхові виплати 20 млн. грн., страхові резерви 30 млн. грн.

А. Фактичний запас платоспроможності $\Phi = 50$ млн. грн., нормативний запас платоспроможності $H = 12,6$ млн. грн., умова забезпечення платоспроможності виконується.

Б. Фактичний запас платоспроможності $\Phi = 50$ млн. грн., нормативний запас платоспроможності $H = 5,2$ млн. грн., умова забезпечення платоспроможності виконується.

В. Фактичний запас платоспроможності складає $\Phi = 40$ млн. грн., нормативний запас платоспроможності складає $H = 5,2$ млн. грн., умова забезпечення платоспроможності не виконується.

ЗАЛКОВИЙ ТЕСТ №3-зл ПО ДИСЦИПЛІНІ "ОСНОВИ СТРАХОВОЇ СПРАВИ"

1. Які з перерахованих нижче ознак правильно характеризують страховика?

А. Це суб'єкт підприємництва зі статутним фондом не менше 1000 тис. євро.

В. Це суб'єкт підприємництва зі статутним фондом не менше 1500 тис. євро (для окремих видів страхування)

С. Це суб'єкт підприємництва зі статутним фондом не менше 100 тис.

свро.

Д. Це фінансова установа у формі акціонерного або госптовариства, що має ліцензію на необхідні види страхування.

2. Обов'язкове державне соціальне страхування - це:

А. Діяльність, що виконується за договором страхування між страхувальником і державою за рахунок останньої.

В. Захист особи за рахунок виплат з страхових фондів, що контролюються державою і створюються за його вимогою з внесків (відрахувань) фізичних і юридичних осіб та коштів державного бюджету.

С. Страхування відповідно до законодавчих актів держави виключно за рахунок державних бюджетних коштів.

Д. Спосіб одержання державою страхового відшкодування від страховика в безумовному порядку.

3. В Україні встановлені наступні форми страхування:

А. Письмовий договір страхування.

В. Усний договір страхування.

С. Добровільне й обов'язкове страхування.

Д. Державне страхування.

Е. Проїзний квиток, товарна накладна, багажна квитанція.

4. Ризик, прийнятий на добровільне страхування, повинен бути:

А. Випадковим, ненавмисним і ймовірним з боку страхувальника.

В. Бути очевидним до моменту видачі поліса.

С. Визначатися законодавчими актами держави.

Д. Випадковим і ненавмисним в першу чергу з боку страхової компанії.

5. Страхова сума, визначена договором страхування, це:

А. Реальні витрати страхувальника на придбання страхової гарантії.

В. Фактичні витрати страховика по відшкодуванню збитків або шкоди по договору страхування.

С. Імовірність втрат страхувальника протягом строку дії договору страхування.

Д. Максимальна запланована сума можливої страхової виплати при виникненні страхового випадку.

6. Майно вартістю 5000 грн. застраховано по системі першого ризику.

Страхова сума 3000 грн. Безумовна франшиза 5% (від страхової суми). Прямий збиток 4150 грн. Сума страхового відшкодування становить:

А. 4000 грн. В. 3000 грн. С. 2850 грн.

7. Майно застраховано по пропорційній системі. Страхова сума 2000 грн. Реальна вартість 4000 грн. Умовна франшиза 10% (від страхової суми). Прямий збиток 3000 грн. Сума страхового відшкодування становить:

А. 3000 грн. В. 2000 грн. С. 1500 грн.

8. Майбутній річний дохід застраховано за системою граничної відповідальності. Середній рівень річного доходу (по даних за 5 років) склав 10000 грн. Реально отримано за рік 8000 грн. Коефіцієнт покриття збитку 50%. Сума страхового відшкодування становить:

А. 4.000 грн. В. 3.000 грн. С. 1.000 грн.

9. Страховий брокер - це:

А. Суб'єкт підприємництва (юридична особа), що зареєстрований у встановленому порядку і здійснює посередницьку професійну діяльність на користь страхувальника/перестраховальника-цедента від свого імені на підставі доручення страхувальника/перестраховальника-цедента.

В. Фізична особа, що виконує функції посередника на ринку цінних паперів.

С. Організація, що пропонує клієнтам великий вибір різних власних страхових послуг.

Д. Суб'єкт підприємництва (фізична особа) з функціями та повноваженнями по п. А.

Е. Юридична особа – агент з нерухомості, туристичний агент, фінансовий агент.

10. Страховий брокер може розмістити за рік:

А. у одного страховика - не більше 35% страхових премій по укладених ним за рік договорам .

В. У одного страховика - не більше 50% страхових премій по укладених ним за рік договорам .

С. Будь-яку кількість страхових премій по всіх договорах страхування у будь-якої кількості страховиків.

Д. Страхових премій на суму не більше 2500 мінімальних зарплат, якщо брокер – фізична особа.

11. Задано кількість об'єктів страхування $n = 1000$, кількість страхових випадків $m = 100$, середня страхова сума на 1 об'єкт $S_0 = 2000$ грн і середня сума страхового відшкодування на 1 об'єкт $S_b = 1000$ грн. Величина нетто-ставки страхового тарифу складає:

А. 0,5%.

В. 5%

С. 50%

D. 0,05%

12. При страхуванні професійної відповідальності 2000 аудиторів було встановлено середню страхову суму $S_0=30000$ грн. та навантаження на ведення справи $H_0=20\%$. Протягом року відбулося 10 страхових випадків з виплатою середньої суми відшкодування $S_b=15000$ грн. Річна брутто-ставка страхового тарифу згідно з наведеними даними складає:

A. 4,5%
B. 0,3125 %
C. 0,45 %
D. 4. 3,125%

13. Складова страхового тарифу, призначена для формування страхового резерву -це:

- A. Страховий нетто-тариф.
- B. Страховий брутто-тариф.
- C. Норматив чистого прибутку страховика.
- D. Навантаження (норматив витрат на ведення справи).
- E. Сума необхідних страхових виплат.

14. Страхова брутто-премія при страхуванні декількох ризиків з загальною страховою сумою:

- A. Дорівнює добутку страхового брутто-тарифу на страхову суму мінус навантаження;
- B. Дорівнює добутку страхового нетто-тарифу на страхову суму;
- C. Дорівнює добутку загальної страхової суми на суму страхових брутто-тарифів пострахових ризиках, страхування яких передбачено договором страхування.

15. Імовірність страхового випадку для майнового страхування визначається як:

- A. співвідношення кількості однотипних об'єктів, потерпілих від конкретної страхової події, до їх загальної кількості;
- B. співвідношення загальної кількості однотипних об'єктів, до кількості об'єктів, потерпілих від конкретної випадкової події;

16. Основні податки на фінансові результати страхової діяльності мають ставки:

- A. 3% від суми валового доходу від страхової діяльності, крім доходів отриманих за договорами довгострокового страхування життя.
- B. 0% для валового доходу по договорах довгострокового страхування життя.
- C. 6% для валового доходу по договорах страхування життя терміном

10 і більш років.

Д. 3% для валового доходу по договорах страхування життя терміном 5 і більш років.

17. Оподаткування страхової компанії провадиться:

А. Особливим чином для результатів будь-яких видів діяльності страховика.

В. Особливим чином тільки для результатів страхової діяльності.

С. На загальних підставах, як для будь-яких суб'єктів підприємництва.

18. Страховик зобов'язаний формувати і вести облік таких видів страхових резервів:

А. Резерви по ризикових видах страхування (технічні резерви).

В. Резерви по страхуванню життя.

С. Резерв зароблених премій.

19. Резерви по страхуванню життя формуються:

А. З резервів довгострокових зобов'язань (математичних резервів).

В. Здійснюється окремо від інших видів страхування.

С. З резервів належних виплат страхових сум.

20. Резерв незароблених премій - це:

А. Частка отриманих страхових премій, що відповідають ризикам, що вже закінчилися.

В. Частки від сум отриманих страхових премій, що відповідають страховим ризикам, щоне минули на звітну дату.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003р. № 434-IV.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р. № 435-IV.
3. Закон України "Про страхування" від 7 березня 1996р. №86/96 (із змінами, внесенимизгідно із Законами № 2745-III від 4 жовтня 2001р. та ін.).
4. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" від 12.07.2001 р. № 2664-III.
5. Указ Президента України "Про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг в Україні" від 11.12.2002 р. № 1153/2002.
6. Адонин А.С., Туленты Д.С. Страховой маркетинг: Учебно-методический комплекс. - М.:Изд. центр ЕАОИ, 2010. - 252 с.
7. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. – 5-ге вид., стереотип. – К.:Знання,2006.– 351 с.
8. Балабанов И.Т. Риск-менеджмент. -М.: ФиС, 1996. -192с.
9. Баєва О. В. Страхова медицина і медичне страхування: Навч. посіб. - К.: Персонал, 2013. -432 с.
10. Бігдаш В. Д. Страхування: Навч.посіб. - 2-ге вид., стереотип. - К.: МАУП, 2007. - 448 с.
11. Бланд Д. Страхование: принципы и практика. - М.: ФиС, 1998. – 414 с.
12. Бурроу К. Основы страховой статистики. - М.: Анкил, 1996. - 96 с.
13. Внукова Н.М., Временко Л. В., Успенко В. І. Страхування: теорія і практика: навч.- метод. посіб. - 2-ге вид., перероб. та доп. - Х.: Бурун Книга, 2009. - 656 с
14. Внукова Н.М., Кузьминчук Н.В. Соціальне страхування: Кредитно-модульний курс: навч.посіб. - К.: ЦУЛ, 2009. - 412 с.
15. Вовчак О. Д. Страхова справа: підручник/ [Вовчак О. Д.]. - К.: Знання, 2011. - 391 с.
16. Говорушко Т. А., Стецюк В. М., Толстенко О. Ю. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку: монографія. - К.: ЦУЛ, 2013. - 168 с.
17. Горбач Л.М., Каун О. Б. Страхування: навч. посіб. - К.: Кондор, 2010. - 520 с.
18. Гоцуляк С.А., Залетов А.Н., Перетяжко А.И., Шевченко В.И.

Страховое дело в Украине: состояние, тенденции, перспективы. – К.: Международная агенция «BeeZone», 2005. – 416 с.

19. Дема Д. І., Віленчук О. М., Дем'янюк І. В. Страхові послуги: навч. посіб. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К.: Алерта, 2013. - 526 с.

20. Добрянський І. А., Рижигов В. С., Серватинська І. М. Страхування: підруч. - К.: Університет сучасних знань, 2014. - 315 с.

21. Долгошея Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посіб./ [Долгошея Н. О.]. - К.: ЦУЛ, 2010. - 318 с.

22. Ефимов С.Л. Деловая практика страхового агента и брокера: Учеб. пос. - М.: ЮНИТИ, 1996. - 416 с.

23. Загребной В. Н. Наше дело обречено на успех. Летопись страхового бизнеса/ Загребной В. Н. - К.: Украинское агенство финансового развития, 2010. - 480 с.

24. Законодавство України про страхування: збірник офіційних документів станом на Звересня 2012 р./ [Упоряд. Руснак Ю. І.]. - К.: ЦУЛ, 2012. - 410 с.

25. Кузьмін О. Є., Завербний А. С., Івашук Н. Л. Міжнародні страхові послуги: теоретико-прикладні засади: навч. посіб. - Львів: Львівська політехніка, 2009. - 200 с.

26. Майданик Р. А. Страхування зобов'язань з надання медичної допомоги: навч.-практич.посіб. - К.: Алерта, 2013. - 80 с.

27. Мальований М. І., Бечко П. К., Бечко В. П. Соціальне страхування: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2012. - 496 с.

28. Миронов А.А., Таранов А. М., Чейда А.А. Медицинское страхование. — М.: Наука, 1994. —312 с.

29. Никулина Н. Н., Березина С. В. Финансовый менеджмент страховой организации: учеб.пособие. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. - 431 с.

30. Никулина Н.Н. Страхование: учеб./ Никулина Н.Н., Березина С.В. - 2-е изд., перераб. идоп. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. - 511 с.

31. Основи довгострокового страхування: Навч. посіб./Головко А. Т., Денисенко М. П., Ковтун В. Г. та ін.– К.:Алерта, 2007.– 444 с.

32. Охріменко О.О. Страховий захист: менеджмент, маркетинг, економіка безпеки (туристичне підприємництво): Навч. посіб. – К.: Міжнародна агенція “BeeZone”, 2005. – 416 с.

33. Підсумки діяльності страхових компаній у 2013 році // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: < <http://forinsurer.com/files/file00334.pdf>

34. Плиса В. Й. Страхування: підруч./ [Плиса В. Й.]. - К.: Каравела, 2010. -

472 с.

35. Практикум зі страхування: навч. посіб./ [Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Пікус Р. В. та ін.]. - К.: Київський університет, 2010. - 479 с.

36. Приходько В.С. Бухгалтерський облік страхової діяльності: Навч. посіб. пособие. – 2-ге вид., доп. і перероб. и перераб. – К.: Лібра, 2002. – 216с.

37. Сахирова Н. П. Страхование: учеб. пособие/ Сахирова Н. П. - М.: ТК Велби, Проспект, 2007. - 744 с.

38. Стеценко В. Ю. Обов'язкове медичне страхування в Україні (адміністративно-правові засади запровадження): монографія/ [Стеценко В. Ю.]. - К.: Атіка, 2010. - 320 с.

39. Стожок Л.Г. Страхування: Навч. посіб. - К.: Ун-т Україна, 2005. - 163 с.

40. Стратегічне управління страховою компанією: Кол. Моногр./В.М.Фурман, О.Ф.Філонюк, М.П. Ніколенко, О.І.Барановський та ін.; Наук.ред. та кер. кол. авт. д-р екон. Наук В.М.Фурман. – К.:КНЕУ, 2008. – 440с.

41. Страхование / Под ред. Т.А.Федоровой. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: Экономист, 2005. – 768с.

42. Страховий та інвестиційний менеджмент: Підруч./ Федоренко В.Г., Захожай В.Б., Чувардинський О.Г. та ін. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: МАУП, 2006. - 344 с.

43. Страхування: підруч./ [Ред. Базилевич В. Д.]. - К.: Знання, 2008. - 1019 с.

44. Страхування: Договори, суд, законодавство: Наук.- практич. посіб./ Укл. Нескороджена Л.Л. - К.: Вид-ць Фурса С. Я., КНТ, 2007. - 544 с.

45. Страхування в Україні: Нормативно-правове регулювання/Роїна О. М.– 2-е вид., перероб. і доп.– К.:КНТ, 2006.– 420 с.

46. Супрун А. А., Зайвенко Т. О. Страхові послуги: навч. посіб. - Львів: Магнолія 2006, 2010. - 248 с.

47. Супрун А. А., Супрун Н. В. Страховий менеджмент: навч. посіб. - Л.: Магнолія 2006, 2011. - 301 с.

48. Ткаченко Н. В. Страхування: Навч. посіб. - К.: Ліра-К, 2007. - 376 с.

49. Ткаченко Н. В. Страхування: практикум: Навч. посіб. - К.: Ліра-К, 2007. - 270 с.

50. Трегубов Е., Брижко О. Спори у сфері страхування. - Х.: Фактор, 2011. - 656 с.

51. Фисун В. І., Ярова Г. М. Страхування: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2011. -

232 с.

52. Филонюк А.Ф., Залетов А.Н. Страхования индустрия Украины. – К.: Международная агенция «БИЗОН», 2008. – 448с.

53. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р. № 435-IV.

54. Шірінян Л. В. Фінансове регулювання страхового ринку України: проблеми теорії та практики: монографія. - К.: ЦУЛ, 2014. - 458 с.

55. Шумелда Я.П. Страхування: Навч. посібник. – Вид. 2-ге, розширене. – К.: Міжнародна агенція «БІЗОН», 2007. - 384с.

Додаткова

56. Годин А.М., Демидов С.Р., Фрумина С.В. Страхование: Учебник. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Дашков и К, 2010. - 504 с.

57. Ефимов С.Л. Энциклопедический словарь: Экономика и страхование. — М.: Церих—ПЭЛ, 1996. — 528 с.

58. Залетов А.Н. Страхование в Украине / Под редакцией д.э.н. Слюсаренко О.О. – К.:Международная агенция “BeeZone”, 2002. – 452 с.

59. Зубец А.Н. Страховой маркетинг. – М.: Анкил, 1997. – 256 с.

60. Зубец А.Н. Страховой маркетинг в России. - М.: Центр экономики и маркетинга, 1999. -344с.

61. Касимов Ю.Ф. Начала актуарной математики. — Зеленоград, НТФ НИТ, 1994. - 184 с.

62. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2006 році/Аналітика//[http:// mns.gov.ua](http://mns.gov.ua)

63. Нечипорук Л.В. Закон Украины "О страховании": Комментарий.– Х.:Одиссей, 2002.– 288с.

64. Основы страховой деятельности: Учебник/Отв. ред. проф. Т.А. Федоровой. - М.:БЕК,2001. - 768с.

65. Социальное и личное страхование. Опыт страхового рынка ФРГ. -М.: Анкил, 1996. -122с.

66. Страхование: Учебник /Под ред. В.В.Шахова, Ю.Т.Ахвледиани. 2-е изд., перераб. и доп. -М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. -511с.

67. Страхование от А до Я. Книга для страхователей./ Под ред. Л.И. Корчевской, К.Е. Турбиной. — М.: ИНФРА-М, 1996. -624 с.

68. Страховий ринок України: Альманах. – К.: ПП “Поліграфічні послуги”, 2003. – 352с.

69. Страховий ринок України: Аналітичний звіт 2007. – К.: Український

науково-дослідний інститут „Права та економічних досліджень”, 2007. – с.102

70. Чинёнов М. В. Страхование внешнеэкономической деятельности: учеб. пособие. - 2-е изд., стер. - М.: Омега-Л, 2008. - 244 с. -

71. Шелехов К.В., Бігдаш В.Д. Страхування. Страхові послуги: Навч.-метод. посіб. - К.: ІЕУГП, 2000. -268 с.

72. Шихов А.К. Страхование: Учеб. пос. для вузов. -М.: ЮНИТИ, 2000. -431 с.

73. Щербаков В.А., Костяева Е.В. Страхование. - М.: КНОРУС, 2007. - 312с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

74. База законодавства ЄС - EUR-Lex – [http:// europa.eu.int/eur-lex/](http://europa.eu.int/eur-lex/)

75. Верховна Рада України – <http://>

76. www.rada.gov.ua;

77. <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

78. Верховний суд України – [http:// www.scourt.gov.ua](http://www.scourt.gov.ua)

79. Вищий адміністративний суд України - [http:// www.vasu.gov.ua](http://www.vasu.gov.ua)

80. Інтернет-журнал по страхуванню - <http://www.forinsurer.com>

Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)

81. Конституційний суд України – [http:// www.ccu.gov.ua](http://www.ccu.gov.ua)

82. Міністерство освіти і науки України – [http:// www.mon.gov.ua](http://www.mon.gov.ua)

83. Нацкомфінпослуг - <http://www.nfp.gov.ua>

84. Президент України – [http:// www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua)

85. Рада Європи – [http:// www.coe.int](http://www.coe.int)

Навчально - методичне видання

«ОСНОВИ СТРАХОВОЇ СПРАВИ»

Методичні рекомендації

щодо забезпечення самостійної роботи студентів

освітнього ступеня бакалавр

Спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Укладач В.П. Братюк

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої
продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>